

Rädda världen för 100 kronor i månaden

En kvalitativ textanalys av UNICEF Sveriges hemsida

Elin Backström och Jens Bäckman

**Linköpings universitet
Institutionen för
beteendevetenskap och
lärande
Avdelningen för
pedagogik och sociologi
Sociologi 3**

LINKÖPINGS UNIVERSITET
Institutionen för beteendevetenskap och lärande
Avdelningen för pedagogik och sociologi
Sociologi 3
Uppsats, 15 hp
Höstterminen 2013

Rädda världen för 100 kronor i månaden
En kvalitativ textanalys av UNICEF Sveriges hemsida

Save the World with a 100 SEK Donation per Month
A qualitative textual analysis of UNICEF Sweden's homepage

Författare: Elin Backström och Jens Bäckman
Handledare: Ann-Charlotte Mürger

SAMMANFATTNING

Denna studie genomfördes med kvalitativ textanalys av UNICEF Sveriges hemsida i syfte att problematisera den roll som UNICEF Sverige spelar i dagens globaliserade samhälle. Detta inom kontexten av att civilsamhällets organisationers inflytande har ökat. Följande frågeställningar besvarades: Hur legitimerar UNICEF Sverige sin verksamhet? Vilka strategier använder sig UNICEF Sverige av för att uppmåna till engagemang och stöd?

Studien visar att UNICEF Sverige legitimerar sin verksamhet genom att hävda sitt unika inflytandet, sin unika arbetsmetod samt genom att påvisa att organisationen hjälper de barn som är mest utsatta. Detta tolkas som strategier för att etablera givartillit. UNICEF Sverige uppmånar till engagemang och stöd genom att förpacka hjälpinsatser till produkter som förmedlar en upplevelse av att hjälpa, vilket kan förstås i relation till konsumtionssamhället. UNICEF Sveriges roll i samhället framstår som mycket betydelsefull. Emellertid är det problematiskt att givandefenomenet tenderar att förenkla sociala problem samt reducerar hjälpinsatserna till kommersialiserade produkter.

Nyckelord: UNICEF Sverige, frivilliga organisationer, civilsamhället, legitimering, konsumtionssamhället, sociologi

ABSTRACT

This study was conducted by using a qualitative textual analysis on UNICEF Sweden's website with the purpose of problematizing the role of UNICEF Sweden in today's globalised society. This was done in the context of how organisations of civil society have gained influence. Following questions were answered: How does UNICEF Sweden legitimise its operation? Which strategies does UNICEF Sweden use to encourage involvement and donations?

The study shows how UNICEF Sweden legitimises its work by promoting a unique influence, their unique methods of work and by showing how the organisation helps the most disadvantaged children. This is interpreted as strategies to establish donor trust. UNICEF Sweden encourages involvement and donations by packaging relief efforts into products that conveys a sensation of helping others, which can be understood in relation to the consumer society. UNICEF Sweden's role in society appears to be significant. It is problematic though that the donor phenomenon tends to simplify the social problems and reduces aid efforts into commercialised products.

Keywords: UNICEF Sweden, non-government organization, civil society, legitimisation, consumer society, sociology

Tack Ann-Charlotte Münger!

... för värdefull handledning och utmanande kommentarer.

... för engagemang och positiv inställning till vår studie.

Tack Titti Backström!

... för hjälp med utformning av studiens figurer.

Tack Ida Backström och Emilia Bjärehed!

... för korrekturläsning och kommentarer.

Linköping, 2014-01-10

Elin Backström och Jens Bäckman

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	1
Bakgrund.....	2
UNICEF och globalt socialt ansvar	3
Syfte och frågeställningar	5
TEORETISK REFERENSRAM	5
Tidigare forskning om det civila samhället	5
Givandets utveckling i Sverige och internationellt.....	6
Organisationers etablerande av givartillit och legitimitet.....	7
Den moderna synen på barn och barnkonventionens problematik	10
Syntes.....	11
Bauman och det moderna samhället	11
Konsumtionssamhället.....	12
Främlingskapet i det moderna samhället	13
Att skilja de förtjänta fattiga från de oförtjänta	14
Välgörenhetskarnevalerna	14
Den etiska utmaningen.....	15
METOD	16
Vetenskapsteoretisk och metodologisk orientering	16
Kvalitativ textanalys	17
Hermeneutisk tolkningslära	18
Urval	19
Insamling av empiri och materialets bearbetning	19
Analysens genomförande.....	21
Etisk reflektion.....	22
RESULTAT	22
Hemsidans upplägg.....	22
Den globala auktoriteten och det unika inflytandet	24
UNICEF, FN och barnkonventionen	25
Den unika arbetsmetoden.....	25
De konkreta, direkta hjälpinsatserna.....	26
Utbildning som långsiktig lösning.....	26
Att hjälpa de mest utsatta.....	28
Definitionen av de mest utsatta.....	28
Arbetet i Sverige	30
Uppmanandet till engagemang och stöd.....	30
Det utsatta barnet och arbetets meningsfullhet	32
UNICEF Sverige och sociala medier.....	34
Summering av resultat	35
DISKUSSION	36
Behovet av legitimitet och tillit	36

UNICEF Sverige som oberoende och politiskt obundet FN-organ	37
Förverkligandet av barnkonventionen	37
Förtjänt utsatta och oförtjänt utsatta	38
Konsumtionen av upplevelsen	40
UNICEF Sveriges janusansikte	41
Den kollektiva konsumtionen och dess problematik	42
Relationernas adiaforisering	43
Moralen och karnevalen.....	44
Slutsatser	45
Kritisk reflektion.....	46
Förslag till fortsatt forskning	48
REFERENSER.....	50
Tryckta källor.....	50
Elektroniska källor	52
BILAGOR.....	56
Bilaga 1 – De 20 mest besökta sidorna på unicef.se.....	56
Bilaga 2 – Informationsmail till UNICEF Sverige	57

INLEDNING

När Filippinerna drabbades av tyfonen Haiyan i november 2013 mobiliserades ett flertal insamlingar av idéburna organisationer för att utföra hjälpinsatser.¹ Hjälporganisationernas arbete påbörjades så snart det var möjligt i hopp om att rädda liv och minska mänskligt lidande. Likaså pågår långsiktiga arbeten för att förbättra världen genom att stävja sociala problem som till exempel fattigdom, ojämlikhet och social utsatthet. Organisationernas strävan efter att förbättra världen är emellertid kontroversiell och ifrågasätts av media. Bör pengar skänkas och i sådant fall till vilka hjälporganisationer?²

Journalister har i media uppdagat misskrediterande information om idéburna organisationer som ifrågasätter deras motiv och framställning av sociala problem. Överdriver organisationerna problemen?³ När pengarna verkligen fram eller hamnar de i enskilda människors fickor?⁴ Samtidigt riktas kritik mot de som granskat organisationerna för att de gjort undersökningar på fel sätt eller för att de smutskastar det goda arbetet.⁵ Likaså har granskande organisationer som till exempel Svensk insamlingskontroll och Charity Rating etablerats för att granska hjälporganisationers ekonomi och verksamhet, i syfte att hjälpa givaren att fatta informerade val.⁶

Det finns ett behov av att granska, kritisera och problematisera idéburna organisationer. Detta då de förespråkar idéer om hur samhället bör vara, vilka människor som bör hjälpas och vem som bör utföra hjälpinsatserna i fråga. Att kämpa för det goda samhället är ej entydigt och sättet det önskvärda respektive icke-önskvärda presenteras formar allmänhetens syn på samhällets sociala problem och de idéburna organisationernas roll i samhället.

Denna studie ska, med UNICEF Sverige som exempel, lyfta och problematisera det sociala fenomen som en av samhällets idéburna organisationer utgör. Vilken roll spelar en organisation som UNICEF i dagens samhälle? Är de att betrakta som en del av den globala solidariteten eller utgör deras insatser snarare en lindring av privilegierade individers dåliga samveten? Hur motiverar UNICEF Sverige själva sin existens och hur argumenterar de för att allmänheten ska stödja deras verksamhet?

---

¹ Dagens Nyheter, *Så kan du hjälpa efter tyfonen Haiyan*, 2013-11-11

² Niang, Matilda, *Reportage om fattigdom väckte starka reaktioner*, 2013-01-17

³ Sveriges television: Uppdrag granskning, *Barnfattigdomen i Sverige överdrivs av barnrättsorganisationer*, 2013-01-15

⁴ Färnbo, Mikael, Hellberg, Magnus & Siksjö, Daniel, *Därför svindlas välgörenhetsorganisationerna på miljoner*, *Expressen*, 2009-07-23

⁵ Krutmeijer, Malin, *Uppdrag granskning borde ha läst på*, publicerad 2013-01-16

⁶ Svensk insamlingskontroll, *Om oss*, 2014-01-09; Charity Rating, *Vårt ändamål*, 2014-01-09

Bakgrund

Frågor kring vem som ska hållas ansvarig inför samt bistå med lösningar till samhällets sociala problem har funnits sedan nationalstaternas uppkomst och har sedan dess varit ständigt aktuella i samhällsdebatten. Varje samhällskonstellation har haft sitt eget sätt att förklara varför sociala problem, som exempelvis fattigdom eller socialt utanförskap, existerar och har därefter utvecklat olika strategier för att bemöta problemen. Det har alltid förekommit en viss tendens att ålägga ansvaret för problemen på ett specifikt samhällsområde, så som staten, marknaden, familjen eller civilsamhället. Således har ansvaret för att hantera rådande social problematik ålagts olika aktörer under olika historiska skeenden. Under det medeltida Europa var det exempelvis föreskrivet samhällets välbärgade personer att skänka sitt ekonomiska överskott till den fattiga befolkningen. Detta under inflytande av kyrkan, som beskrev denna handling som en moralisk plikt.⁷

På grund av en påtaglig ökning av fattigdomen i Sverige uppkom det under det tidiga 1800-talet flertalet föreningar vars syfte var att ”intensifiera och organisera den enskilda välgörenheten.”⁸ Dessa föreningar tog initiativ till en stor del av den välfärd som senare kom att bli en permanent del i det svenska välfärdssamhället. Bland annat skapades flera insatser för utsatta barn och ungdomar i frivilligorganisationernas regi. Emellertid togs mycket av det sociala arbetet så småningom över av den offentliga sektorn.⁹ Detta i och med att den socialdemokratiska välfärdsstaten började realiseras i Sverige efter andra världskriget. De frivilliga organisationerna och deras arbete förflyttades därmed alltmer bort från samhällets offentliga ljus.¹⁰

Under 1900-talets Sverige har ansvaret för de sociala problemen följaktligen främst legat på den offentliga sektorn. Dock har civilsamhällets organisationer under senare tid tillskrivits en allt mer betydelsefull roll inom det nationella välfärdsområdet i Sverige. Exempelvis tycks många av dagens beslutsfattare förvänta sig att en stor del av de sociala insatserna i samhället ska bedrivas av civilsamhällets organisationer.¹¹

Begreppet civilsamhälle används i detta sammanhang för att beteckna det samhällsområde där frivilliga organisationer bedriver sina verksamheter. Detta

---

⁷ Qvarsell, Roger, ”Välgörenhet, filantropi och frivilligt socialt arbete – en historisk översikt” ur *Frivilligt socialt arbete. Kartläggning och kunskapsöversikt*, SOU 1993:82, 1993

⁸ Qvarsell, 1993, s. 222

⁹ Svedberg, Lars & Trägårdh, Lars, ”Det civila samhället, ungdomarna och välfärden” ur *Konsten att bry sig: Föreningslivets betydelse för unga, kommunerna och staten*.

Ungdomsstyrelsens skrifter 2008:7, 2008

¹⁰ Qvarsell, 1993

¹¹ Wijkström, Filip & Einarsson, Torbjörn, *Från nationalstat till näringsliv? Det civila samhällets organisationsliv i förändring*, SSE Institute for Research, Stockholm, 2011

område är avgränsat från samhällets övriga områden, det vill säga den offentliga sektorn, marknaden samt informella nätverk.¹² Civilsamhällets organisationer brukar betecknas som frivilliga, ideella eller idéburna. En idéburen organisation är per definition privat organiserad, oberoende av stat och kommun, icke vinstdrivande samt drivande av någon form av allmännyttigt samhällsuppdrag. Deras insatser syftar ofta till att förverkliga den idé som organisationen grundar sin verksamhet på.¹³

UNICEF och globalt socialt ansvar

Idag sker diskussionen om samhällets sociala problem och ansvar även på global nivå. Vi talar numera om ett *globalt socialt ansvar* och försöker finna sätt för att det globala samhället ska kunna ”undvika de kollektiva skadligheter som följer på den globala ekonomins och de transnationella företagens framfart: brott mot mänskliga rättigheter, omänskliga arbetsvillkor, barnarbete, miljöförstöring, osv.”¹⁴ Frågor kring hur detta ansvar ska fördelas mellan stater, företag, civilsamhälle och internationella organisationer blir därmed ständigt aktualiserat. Civilsamhället och dess organisationer har kommit att bli allt mer betydelsefulla och inflytelserika i dessa sammanhang. När det kommer till styrningen i det globala samfundet har de traditionella staterna fått konkurrens av de internationella organisationerna.¹⁵

En av dessa, allt mer inflytelserika, idéburna organisationerna är United Nations Children's Fund (UNICEF). UNICEF grundades av Förenta Nationerna (FN) år 1946 för att utföra hjälpinsatser till förmån för de barn som drabbats hårt av andra världskriget. Organisationen har sedan dess arbetat med att tillgodose barns grundläggande behov, skapa opinion och förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter.¹⁶ År 1965 mottog organisationen Nobels Fredspris för sina insatser i utvecklingsländer, gällande grundläggande hälsa och skolgång. Dessa insatser, menade Nobelkommittén ”marked a breakthrough for the idea of solidarity between nations, which helped to reduce the difference between rich and poor states.”¹⁷

---

¹² Svedberg & Trägårdh, 2008

¹³ Blennberger, Erik, ”Begrepp och modeller” samt ”Språkbruk och ordval” ur *Frivilligt socialt arbete. Kartläggning och kunskapsöversikt*, SOU 1993:82, 1993

¹⁴ Garsten, Christina, ”Globalt socialt ansvar och kollektiva nyttigheter: Vad kan civilsamhället göra?” ur *Civilsamhället. Några forskningsfrågor*, Riksbankens Jubileumsfond i samarbete med Gidlunds förlag, 2005, s.112

¹⁵ Garsten, 2005

¹⁶ UNICEF Sverige, *UNICEF:s historia*, 2013-11-19

¹⁷ The Norwegian Nobel Committee, *The United Nations Children's fund – UNICEF*, 2013-12-11

I samband med idéburna organisationers ökade inflytande har också det privata engagemanget och stödet ökat och fått en större betydelse.¹⁸ Detta då organisationerna, likt UNICEF, är helt beroende av frivilliga bidrag från privatpersoner, regeringar, företag och andra organisationer för att kunna bedriva sin verksamhet.¹⁹ Under 2012 samlade alla Sveriges 90-kontoorganisationer, det vill säga de organisationer som granskas av Svensk insamlingskontroll, sammanlagt in drygt 15,5 miljarder kronor. Cirka en tredjedel av dessa insamlade medel bestod av intäkter från privatpersoner.²⁰

År 2012 utgjorde UNICEF Sverige, en av de 36 nationalkommittéerna inom UNICEF,²¹ den sjätte största organisationen i Sverige. Detta räknat i totalt insamlade medel. UNICEF Sverige samlade under 2012 in 503 miljoner kronor, varav 280 miljoner kom från privatpersoner och resterande från företag. Räknat i insamlade medel från just privatpersoner utgjorde UNICEF Sverige den andra största organisationen.²² Det privata engagemangets betydelse lyfts även av UNICEF själva då de i sin verksamhetsberättelse beskriver hur deras drygt 165 tusen månadsgivare, de så kallade Världsföräldrarna, har bidragit med hela 44 procent av de insamlade intäkterna under 2012. De bidrog då med 221 miljoner kronor, vilket var en ökning med 33 miljoner kronor jämfört med året innan.²³

Som tidigare nämnt är internationella organisationer som UNICEF även beroende av bistånd från nationalstaters regeringar för att kunna bedriva sin verksamhet. Den svenska regeringens bistånd till multilaterala organisationer uppgick år 2012 till ca 11,8 miljarder kronor, vilket utgör cirka 30 procent av Sveriges totala bistånd.²⁴ År 2012 utgjorde de 480 miljoner kronor som Sveriges regering bistod UNICEF med ett av de tio största svenska kärnstöden till multilaterala organisationer under det året. Med kärnstöd avses ”det obundna, och oftast icke-öronmärkta stöd direkt till organisationens centrala budget som bereds av Regeringskansliet.”²⁵

Med hänsyn till ovanstående siffror och resonemang kan vi konstatera att UNICEF utgör en inflytelserik aktör i samhället. Tack vare sin inflytelserika

---

¹⁸ Svedberg, Lars & Trägårdh, Lars, *Det civila samhället som forskningsfält. Nya avhandlingar i ett nytt sekel*. Riksbankens jubileumsfond i samarbete med Gidlunds förlag, 2006, s. 14

¹⁹ UNICEF Sverige, *Så arbetar vi*, 2013-11-19

²⁰ UNICEF Sverige, *Årsredovisning med verksamhetsberättelse*, Stockholm, 2012 samt Svensk Insamlingskontroll, *Statistik Insamling 2012*, 2012

²¹ För en komplett lista över UNICEF:s nationalkommittéer se UNICEF, *About UNICEF: Structure and Contact Information*, 2013-11-26

²² UNICEF Sverige, 2012; Svensk Insamlingskontroll, 2012

²³ UNICEF Sverige, 2012

²⁴ Budgetproposition 2013/14:1, *UTGIFTSOMRÅDE 7: Internationellt bistånd*, Finansdepartementet, Stockholm, 2013

²⁵ Budgetproposition 2013/14:1, 2013, s. 21

position kan UNICEF påverka regeringar, myndigheter, företag och organisationer. De har dessutom möjlighet att kommunicera med allmänheten genom hemsidor, reklam, galor och sociala medier. Med andra ord har organisationen möjlighet att påverka samhällets syn på sociala problem och UNICEF:s insatser för att stävja dessa. Men detta förhållande mellan UNICEF och allmänhet är allt annat än ensidigt. För att säkerställa organisationens existens och uppnå kontinuerliga donationer behöver UNICEF Sverige legitimeras sin verksamhet och på ett aktivt sätt uppmana privatpersoner och företag att stödja deras arbete.

Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att utifrån ett sociologiskt perspektiv problematisera den roll som en av civilsamhällets idéburna organisationer, UNICEF Sverige, spelar i dagens allt mer globaliserade samhälle och hur de själva motiverar behovet av deras arbete.

Utifrån det material som samlats in från UNICEF Sveriges hemsida ska följande frågeställningar besvaras:

- *Hur legitimerar UNICEF Sverige sin verksamhet?*
- *Vilka strategier använder sig UNICEF Sverige av för att uppmana till engagemang och stöd?*

TEORETISK REFERENSRAM

I detta kapitel redogörs för de delar av det nationella och internationella forskningsfältet som har varit särskilt relevant för denna studie. Vidare presenteras Zygmunt Baumans sociologiska teorier kring det moderna samhällets utveckling.

Tidigare forskning om det civila samhället

”De senaste 15 åren har sett en renässans för forskning om den samhällssektor som varken är stat eller marknad.”²⁶ På detta sätt beskriver Lars Svedberg och Lars Trägårdh, vilka bedriver forskning om det civila samhället vid Ersta Sköndal Högskola, det ökade intresset för civilsamhällets verksamheter inom såväl den svenska som den internationella forskningen. De menar att forskningen idag har öppnat upp för ett nytt teoretiskt och diskursivt utrymme, där begrepp som civilsamhälle, frivilliga/ideella organisationer och sociala rörelser står i centrum och där idén om den traditionella välfärdsstaten utmanas. Svedberg & Trägårdh lyfter vidare att detta expanderande forskningsfält rörande det civila samhället innefattar många och varierande akademiska discipliner – allt från “historia, statsvetenskap, teologi, socialt arbete och sociologi till juridik,

---

²⁶ Svedberg & Trägårdh, 2006, s. 9

ekonomi, medicin, data- och informationsvetenskap samt pedagogik.”²⁷ Vi har med andra ord ett mycket brett och varierande forskningsfält att förhålla oss till, och måste därmed söka kunskap från flera olika ämnesområden för att öka vår förståelse för det sociala fenomen som UNICEF Sverige utgör i dagens samhälle.

Givandets utveckling i Sverige och internationellt

Civilsamhällets organisationers inflytande och ställning i det svenska samhället utgör ett komplext forskningsområde och uppfattningarna kring detta ämne är många. En av de ståndpunkter som existerar inom fältet berör hur civilsamhällets organisationer tidigare har haft svårigheter att passa in i det svenska samhället på grund av den offentliga sektorns höga ställning. Detta trots att de frivilliga organisationerna ofta har agerat som ett alternativ eller en ersättning för offentliga sociala insatser som inte har blivit av alternativt inte fungerat. Detta lyfts av Svedberg & Trägårdh som beskriver att det inte existerat ett tillräckligt stort folkligt förtroende för de frivilliga organisationerna i Sverige. Det bristande förtroendet förklaras botten i en misstanke om att icke-offentligt socialt arbete skapar negativa effekter på jämlikheten i samhället. Socialt arbete utfört av en marknadsdriven alternativt icke-vinstdrivande organisation har nämligen haft en tendens att i Sverige ”misstänkliggöras för att möjligen leda till en återgång till äldre tiders välgörenhet i motsats till det moderna, universella, skattebaserade rättighetsidealet. Det skulle kunna innebära att man lämnade principen om allas rätt till lika vård, omsorg, utbildning etcetera.”²⁸ Att främja icke-offentliga sociala tjänster och filantropiskt arbete i ett samhälle som har präglats av en ideologisk tanke om att ingen medborgare ska behöva vara utelämnad till välgörenhet kan därmed tänkas vara problematiskt. Dock framhåller Svedberg & Trägårdh att denna inställning har förändrats. De menar att ”inget tyder på att behovet av informella och frivilliga insatser kommer att minska, snarare tvärtom.”²⁹

Johan Vamstad & Johan von Essen, även de verksamma vid Ersta Sköndal Högskola, beskriver hur det svenska givandet till ideella organisationer har ökat. De motsätter sig även idén om att en stark välfärdsstat hämmar individers vilja att skänka pengar till ideella organisationer. Emellertid framhåller Vamstad & von Essen att det svenska givandet till frivilliga organisationer tenderar att fokuseras till insatser inom områden som inte ligger inom den svenska statens ansvarsområde. Det vill säga; svenskar skänker generellt mer pengar till sådana projekt och organisationer vars insatser syftar till att hjälpa människor som inte innefattas av det statliga sociala skyddsnätet. Exempelvis tycks givande till insatser utomlands, speciellt till mindre utvecklade länder, vara mycket

---

²⁷ Svedberg & Trägårdh, 2006, s. 13

²⁸ Svedberg & Trägårdh, 2008, s. 11

²⁹ Svedberg & Trägårdh, 2006, s. 14

accepterat i det svenska samhället, medan givande till inhemska insatser nästintill uppfattas som stötande av den svenska befolkningen.³⁰

Även den internationella forskningen pekar på ett ökat givande och engagemang till frivilliga organisationer. Bland annat pekar den tyske sociologen Frank Adloff, verksam vid Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg, på att det i dagens samhälle existerar en debatt om nödvändigheten av civilt engagemang och voluntarism. I Tyskland sker det tydliga uppmaningar till filantropi och frivilligt engagemang, vilket har yttrat sig i att nya organisationer startats och att forskarsamhället intresserar sig för hur samhället ska kunna främja dessa ytterligare. Förklaringar till det ökade engagemanget menar Adloff går att finna i tillbakagången av välfärdsstaten, ett ökat förtroende för icke-statliga organisationer samt en stor ökning av den privata rikedom. Adloff, liksom Vamstad & von Essen, hävdar vidare att ett väletablerat statligt välfärdssystem, som exempelvis Sveriges, inte skapar en negativ påverkan gällande hur villiga befolkningen är att ge till privat välgörenhet. Tvärtemot menar Adloff att givande till välgörenhetsorganisationer är betydligt lägre i länder med icke-inkluderande välfärdssystem, där individer snarare förlitar sig på den egna familjen för social trygghet.³¹

Även Eduardo Torres-Moraga och Cristóbal Barra, verksamma vid Universidad de Chile, samt Arturo Z. Vásquez-Parraga, verksam vid University of Texas-Pan American, framhåller hur det i dagens samhälle har skett en markant ökning av icke-vinstbaserade, frivilliga organisationer med socialt fokus. Torres-Moraga m.fl. framhåller att dessa organisationer, som alltid varit tämligen vanligt förekommande i utvecklade stater så som USA, på senare tid även har börjat förekomma i allt högre omfattning i mindre utvecklade stater. Exempelvis har antalet icke-vinstbaserade organisationer i Chile fördubblats mellan 1990 och 2000.³²

Organisationers etablerande av givartillit och legitimitet

Den stadiga ökningen och betydelsen av de frivilliga organisationerna har vidare motiverat forskare att söka förståelse för hur organisationer kan influera samhället och den enskilde givaren på ett sådant sätt att organisationen kan fortsätta att utvecklas. Genom att förklara hur givartillit (donor trust) skapas

---

³⁰ Vamstad, Johan & von Essen, Johan, Charitable giving in a Universal Welfare State – Charity and Social Rights in Sweden, *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, Vol. 42, No. 2, pp. 285-301, 2013

³¹ Adloff, Frank, What Encourages Charitable Giving and Philanthropy, *Ageing and Society*, Vol. 29, pp. 1185 – 1205, 2009

³² Torres-Moraga, Eduardo, Vásquez-Parraga, Arturo Z. & Barra, Cristóbal, Antecedents of Donor Trust in an Emerging Charity Sector: The Role of Reputation, Familiarity, Opportunism and Communication, *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, No. 29E, pp. 159-177, 2010

menar Torres-Moraga m.fl. att vi ökar vår förståelse för hur organisationer kan arbeta för att uppmana till kontinuerligt givande.³³

Torres-Moraga m.fl. beskriver tillit som den viktigaste faktorn i utvecklandet av långvariga förhållanden mellan människor. Tillit värderas även som ett inflytelserikt verktyg i kommersiella förhållanden, särskilt gällande marknadsförings- och affärsrelaterade förhållanden mellan företag och företag, företag och kund eller i detta fall; organisation och givare. När det kommer till idéburna organisationer som arbetar inom det sociala välfärdsområdet blir tilliten av ännu högre relevans. Detta med tanke på att personerna som stödjer organisationer inte får möjlighet att relatera till och kommunicera direkt med mottagaren av hjälpinsatserna. Givaren kommunicerar endast med förmedlaren av hjälpen, det vill säga organisationen, och är helt beroende av dennes förmedlade bild av vad de skänkta pengarna används till och ger för resultat. Tilliten som byggs upp är därför av stor betydelse för både etablerandet av och effektiviteten i förhållandet mellan givare och organisation. Graden av givartillit påverkar även givarens tro på att deras pengar kommer att användas på ett lämpligt sätt av organisationen, och är därmed en förutsättning för att uppnå kontinuerliga eller upprepade donationer.³⁴

Graden av tillit hos givaren speglar den legitimitet och trovärdighet som organisationen har uppnått hos allmänheten. De idéburna organisationerna bygger upp tillit hos allmänheten på basis av deras egen sociala image och kan gynna sin ekonomiska effektivitet genom att bredda denna tillit. Bristande legitimitet och trovärdighet, det vill säga bristande givartillit, skulle utan tvekan förgöra välgörenhetsorganisationernas existens, menar Torres-Moraga m.fl.³⁵ Detta framhåller även Michael O'Neill, som bedriver forskning om icke-vinstbaserade organisationer vid University of San Francisco. O'Neill uttrycker det som att icke-vinstbaserade organisationer är mer beroende av allmänhetens tillit än någon annan aktör i samhället. Detta dels på grund av de värderingar som organisationerna representerar, vilket innebär att de har en viss image att upprätthålla, men även då deras "kunder", det vill säga mottagarna av hjälpinsatserna, är i en sådan utsatt situation, oförmögna att föra sin egen talan.³⁶ För att vinna denna tillit måste organisationen därför skapa sig ett gott rykte hos allmänheten och vara effektiva i att kommunicera ut sin information.³⁷

För att legitimera sin existens, vinna folkligt förtroende och skapa ett gott rykte måste civilsamhällets organisationer idag hävda sin särart och sitt mervärde.

---

³³ Torres-Moraga, Vásquez-Parraga & Barra, 2010

³⁴ Torres-Moraga, Vásquez-Parraga & Barra, 2010

³⁵ Torres-Moraga, Vásquez-Parraga & Barra, 2010

³⁶ O'Neill, Michael, Public Confidence in Charitable Nonprofits, *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, Vol. 38, No. 2, pp. 237-269, 2009

³⁷ Torres-Moraga, Vásquez-Parraga & Barra, 2010

Detta menar Pernilla Hultén och Filip Wijkström, verksamma vid Handelshögskolan i Stockholm. De framhåller, i linje med övrig forskning inom fältet, att det i samhället existerar en viss förhoppning samt ett antagande om att civilsamhällets organisationer ska kunna bidra med någonting mer eller annorlunda än vad de offentliga eller marknadsdrivna verksamheterna kan.³⁸ Detta resonemang ligger i linje med idén om att civilsamhällets organisationer får bäst stöd om deras insatser är klart avgränsade från den offentliga sektorns ansvarsområde.³⁹

En organisations särart definieras som det som skiljer organisationen från andra verksamhetsformer, medan mervärdet utgörs av det som organisationen kan bidra med tack vare dess särart. Särarten kan ”ligga i sättet att organisera sig eller uppstå genom den form av resurser som organisationen har tillgång till. Den kan också vara ett resultat av den tro, ideologi eller världsåskådning man aktivt arbetar utifrån och påverkar då till exempel metoder och språk som används i organisationen.”⁴⁰ Mycket av organisationens arbete går följaktligen ut på att hävda dess särart och mervärde inför allmänheten.

Mycket forskning visar på att organisationerna har börjat använda sig av allt fler strategier lånade från marknadsekonomiska discipliner. Christina Garsten beskriver hur civilsamhällets organisationer allt mer har börjat använda sig av ”marknadssystemet för att skaffa arbetskraft, för att mobilisera intresse, eller få tillgång till finansiella resurser.”⁴¹ Detta lyfter även Filip Wijkström & Torbjörn Einarsson, från Handelshögskolan i Stockholm, som redogör för hur de idéburna organisationerna allt mer har börjat anamma marknaden och näringslivets idéer och praktik i sin verksamhet. Detta genom att anamma det språk och de modeller som många vinstdrivandeföretag använder sig av.⁴² Likaså hävdar Karin Gavelin, Anders Kassman och Charlotte Engel, verksamma på Ersta Sköndal Högskola, att civilsamhällets organisationer, trots sitt hävdade oberoende, i mycket hög grad påverkas av politiska, ekonomiska och kommersiella intressen. Civilsamhällets organisationer bör därmed inte betraktas som helt särskilda från samhällets andra sfärer.⁴³ Snarare går det att betrakta organisationerna som konkurrenter till varandra, likt marknadens företag.

---

³⁸ Hultén, Pernilla & Wijkström, Filip, *Särart och mervärde i den ideella sektorn. En studie av ledares syn på de idéburna organisationernas betydelse*, Socialstyrelsen, Stockholm, 2006

³⁹ Jämför Vamstad & von Essen, 2013

⁴⁰ Hultén & Wijkström, Filip, 2006, s. 8

⁴¹ Garsten, 2005, s. 113

⁴² Wijkström & Einarsson, 2011

⁴³ Gavelin, Karin, Kassman, Anders & Engel, Charlotte, *Om idéburna organisationers särart & mervärde. En forskningskartläggning*, Ersta Sköndal högskola, 2010

Den moderna synen på barn och barnkonventionens problematik

Bengt Sandin, som bedrivit barnstudier vid Linköpings Universitet, beskriver hur synen på barn och barndom har förändrats markant under 1900-talet, det så kallade ”barnets århundrade.” Sandin menar att barnets utökade rättigheter, som de tillskrivits genom barnkonventionen, har lett till att skillnaden mellan barn och vuxna har minskat i samhället, där barnexperter tillsammans med föräldrar höjer kraven och förväntningarna på barn. Barn skall vara med och fatta beslut om både sin utbildning och sin livssituation. De förväntas dessutom hålla sig underrättade och ta ansvar för att utveckla de institutioner som de själva är en del av, även utanför familjen. Detta skapar enligt Sandin en barndom fylld av prestationskrav. Att vara barn handlar inte längre om att bara finnas till, utan om att skapa förutsättningar för att lyckas senare i livet. Att vara barn är därmed snarare människans stora livsprojekt.⁴⁴

Johanna Schiratzki, verksam vid Ersta Sköndal Högskola, beskriver hur barnkonventionen beskrivs som ett av FN:s mest framgångsrika projekt då den har nästintill universellt stöd. Det är nämligen endast två av världens stater, USA och Somalia, som ännu inte har ratificerat konventionen. Emellertid kan signeringen och ratificeringen ske med reservationer. Likaså innebär ett brott mot konventionen inga sanktioner av rättslig karaktär.⁴⁵

Schiratzki framhåller hur barnkonventionen, i och med den universella konsensus som ändå tycks råda kring dess existens, är ett typexempel på hur globaliseringen har medfört att rättsnormer blir mer och mer liktydiga. Hon uttrycker det som att ”globalisering har således lett till att allt fler av barnrätts normer har internationell karaktär och därmed giltighet i flera länder.”⁴⁶ Trots barnkonventionens universella karaktär menar Schiratzki att implementeringen av den kan vara mycket problematiskt. Framför allt framhåller Schiratzki definitionen av *barnets bästa* som en av de stora tolkningsutmaningar som barnkonventionen innebär. Detta då konventionen lämnar stort utrymme för tolkningar av kulturell, religiös och samhällelig börd.⁴⁷ Schiratzki beskriver det som att ”barnkonventionens så gott som universella anknytning betyder alltså inte att det också finns ett universellt barnets bästa.”⁴⁸

---

⁴⁴ Sandin, Bengt, ”Skolan, barnen och samhället – i ett historiskt perspektiv” ur *Kobran, nallen och majjen. Tradition och förnyelse i svensk skola och skolforskning*. (red) Staffan Selander. Myndigheten för skolutveckling, 2003

⁴⁵ Schiratzki, Johanna, ”Barnkonventionen och barnets bästa – globalisering med reservation” ur *Barnets bästa – en antologi om barndomens innebörder och välfärdens organisering*, (red) Gunilla Halldén och Bengt Sandin, Brutus Östlings Bokförlag Symposium, Eslöv, 2003

⁴⁶ Schiratzki, 2003, s. 26

⁴⁷ Schiratzki, 2003, s. 34

⁴⁸ Schiratzki, 2003, s. 35

En annan tolkningsutmaning i barnkonvention gäller definitionen av barn. Artikel 1 i barnkonventionen definierar barn som alla människor under 18 år. Dock lämnar artikeln utrymme för reservationer då barn kan myndigförklaras tidigare i enlighet med nationell lag, vilket får följderna att de lagar som är ämnade att skydda barn ej innefattar alla världens barn. Detta givet definitionen av barn som människor under 18 år.⁴⁹ Schiratzki menar således att barnkonventionens tvetydighet kan vara både dess styrka och svaghet. Barns kontext tas hänsyn till samtidigt som kontextuella tolkningar kan utgöra ett hot mot barnets välbefinnande.

Syntes

Med hänsyn till den ovan presenterade forskningen kan vi dra slutsatsen att intresset för civilsamhällets organisationer har ökat i samhället, både från forskarsamhällets sida men även från allmänheten. Denna utveckling kan tänkas bero på att den traditionella välfärdsstaten har börjat förändras och att förtroendet för icke-statliga aktörer växer sig större. I och med denna utveckling har kraven höjts på civilsamhällets organisationer att legitimera sin verksamhet och sin existens. En stor del av de frivilliga organisationernas arbete handlar därmed om att etablera en stabil och förtroendegivande relation gentemot allmänheten. Organisationerna tycks i detta arbete använda sig av marknadsinspirerade strategier. Likaså visar forskningsfältet på att barnkonventionen och implementerandet av denna bör problematiseras, då definitionerna kring barnets bästa inte tycks vara helt oproblematiska.

Det som tycks saknas inom detta breda och varierande forskningsfält är ett mer renodlat sociologiskt perspektiv på civilsamhällets organisationers förändrade förutsättningar och arbetsmetoder. Ett sociologiskt perspektiv skulle kunna ge en större förståelse för varför dessa fenomen existerar samt problematisera de konsekvenser denna utveckling kan komma att få för samhället och de mänskliga relationerna. Förhoppningen är att denna studie, med hjälp av Zygmunt Baumans teorier och begrepp, ska kunna bidra med en sådan ökad förståelse. Begreppen konsumtionssamhälle, främlingskap, adiaforisering, förtjänta respektive oförtjänta fattiga, den moraliska instinkten samt välgörenhetskarnevaler används i denna studie för att problematisera UNICEF:s roll i det globala samhället.

Bauman och det moderna samhället

Bauman beskriver hur vi idag befinner oss i den flytande moderniteten, vilket beskrivs som ett senare stadium i moderniteten där relationen mellan tid och rum har luckrats upp.⁵⁰ Den flytande moderniteten kännetecknas av globalisering, konsumtion och individualisering. Tack vare ny teknologi

---

⁴⁹ Schiratzki, 2003, s. 31

⁵⁰ Bauman, Zygmunt, *Det individualiserade samhället*, Daidalos AB, Göteborg, 2002

möjliggörs direkta och snabba kommunikationer vilket har förminskat det fysiska avståndet och gjort geografiska skillnader mindre betydelsefulla.⁵¹ Bauman uttrycker det som att ”i praktiken befinner vi oss alla nu i varandras omedelbara, rent av intima närhet.”⁵²

Globaliseringen är en kraft som tränger sig på utifrån och för mänskligt lidande till vår, de rikas, dörr. Bauman beskriver att ”nu är vi alla åskådare – vittnen till hur människor åsamkas smärta och lidande.”⁵³ Världens svältande och sjuka individer knackar på vårt samvete med ett krav på handling, att vi inte längre ska stå som passiva åskådare. Bauman understryker att ”man kan svårligen frånsäga sig ansvaret för andra människors olycka, hur långt bort från vittnena nöden än befinner sig; åtminstone inte med någon övertygelse.”⁵⁴

Konsumtionssamhället

Likaså beskriver Bauman hur samhället har utvecklats till ett konsumtionssamhälle. Detta i och med att samhällets medlemmar främst engageras i egenskap av konsumenter snarare än producenter. Konsumtionssamhället producerar upplevelser snarare än materiella varor. Detta då “consumers are first and foremost gatherers of *sensations*; they are collectors of *things* only in a secondary and derivative sense.”⁵⁵ Konsumenterna är i ständig rörelse, på jakt efter att konsumera nya upplevelser och identiteter samt sökandes efter nya begär.

Att konsumera innebär att förbruka. Upplevelsen skall likt en engångsprodukt användas för att sedan kastas åt sidan för att göra plats åt andra upplevelser. Sökandet efter det nya, det spännande och oprövade utgör en del av konsumtionen och en kort livslängd på produkten är därför en fördel snarare än en nackdel. Konsumtion som tidigare var ett medel för att återställa sin arbetsförmåga har nu blivit till ett självändamål. Att konsumera är att leva och att skapa sin identitet.⁵⁶ Konsumtionen är således en individuell handling, isolerad till den enskilda konsumenten. Dock kan konsumtionens njutning förstärkas när den sker i andras närvaro, vilket Bauman beskriver på följande vis:

Att konsumenterna samlas understryker bara konsumtionsaktens privata karaktär och förstärker njutningen av den. Väljandet blir mer tillfredsställande när det sker i sällskap med andra personer som väljer, företrädesvis i ett tempel ägnat åt »valkulten»

---

⁵¹ Bauman, Zygmunt, *Samhälle under belägring*, Daidalos AB, Göteborg, 2004, s. 24

⁵² Bauman, 2004, s. 23

⁵³ Bauman, 2004, s. 253

⁵⁴ Bauman, 2004, s. 254

⁵⁵ Bauman, Zygmunt, *Globalization: the Human Consequences*, Polity Press, Cambridge, 1998b, s. 83

⁵⁶ Bauman, 2004

och till brädden fyllt med dyrkare av valet. [...] Individualiteten i varje val formuleras och bekräftas på nytt genom att kopieras av alla väljande konsumenter.⁵⁷

Konsumtionssamhället livnär sig på människornas begär att ”vara med om upplevelser som är »starkare än döden».”⁵⁸ Samhället måste därför tillhandahålla produkter och upplevelser som är så pass lockande att de framkallar ett engagemang som skapar meningsfullhet för människor och gör deras liv begripligt.

Främlingskapet i det moderna samhället

Bauman beskriver livet i den flytande moderniteten som ett liv som ”levs av främlingar bland främlingar.”⁵⁹ Individen befinner sig i ett otryggt samhälle, kännetecknad av en oändlig ström av intryck, signaler och valmöjligheter, vilket kräver av individen att ständigt överväga, manövrera och kontrollera sina handlingar. I och med detta uppstår en stor osäkerhet och otrygghet.⁶⁰ Denna otrygghet beskrivs som en mäktig individualiserande kraft som gör människor till främlingar för varandra.⁶¹

Det ömsesidiga främlingskapet mellan människor skapar enligt Bauman en ”upplivande känsla av möjlighet och frihet,”⁶² som kommer av det faktum att individen blir befriad från sig själv och sitt moraliskt medvetna jag.

Njutningen hämtas just i det ömsesidiga främlingskapet, det vill säga i frånvaron av ansvar och garanti att, vad som än kan hända mellan främlingar, så kommer det inte att belasta dem med bestående skyldigheter, kommer inte att efterlämna konsekvenser [...] som kan tänkas vara längre än ögonblickets njutning.⁶³

Men samtidigt som konsumtionssamhället lockar individen med sina explosiva, kortvariga upplevelser upplevs det stundtals även som hotfullt. Det moderna främlingskapet symboliserar nämligen inte endast frihet, äventyr och njutning utan även fara, hot och osäkerhet, vilket skapar en ambivalent känsla hos individen. Bauman beskriver denna tvetydiga upplevelse som *Främlingen med janusansiktet* – en liknelse av det moderna livet som en främling med två ansikten. Det ena ansiktet är förförisk och inbjudande i sin gåtfullhet, och ”lovar glädje utan att kräva någon lojalitetsförklaring.”⁶⁴ Det andra ansiktet bär också

---

⁵⁷ Bauman, Zygmunt, *Arbete, konsumtion och den nya fattigdomen*, Daidalos AB, Göteborg, 1998a, s. 50

⁵⁸ Bauman, 2002, s. 11

⁵⁹ Bauman, Zygmunt, *Skärvor och fragment. Essäer i postmodern moral*, Daidalos AB, Göteborg, 1995 s. 161

⁶⁰ Bauman, 1995

⁶¹ Bauman, 2002

⁶² Bauman, 1995, s. 170

⁶³ Bauman, 1995, s. 168

⁶⁴ Bauman, 1995, s. 175

på en gåtfullhet, men det är en gåtfullhet som är skrämmande, olycksbådande och hotfull.

Som en konsekvens av samhällets individualisering och främlingskap menar Bauman att relationerna i konsumtionssamhället har blivit anonyma och oengagerade. De är ”genomsyrade av konsumismens anda: de ingås bara för att åter upplösas.”⁶⁵ Likaså hävdar Bauman att relationerna har adiaforiserats, det vill säga berövats sin moraliska betydelse. Bauman beskriver denna process på följande sätt:

Adiaforiseringen sätts i rörelse så fort relationen inte omfattar hela personen, så fort föremålet för relationen är en utvald aspekt – »en relevant», »användbar» eller »intressant» aspekt av den Andre – eftersom det bara är den *fulla* relationen [...] som kan vara »moralisk», det vill säga inbegripa frågan om ansvar för den andre.⁶⁶

Att skilja de förtjänta fattiga från de oförtjänta

På grund av en genomgående adiaforisering och rationalisering menar Bauman att samhället har börjat förpassa samhällets fattiga och socialt utstötta individer utom synhåll för allmänheten. Han beskriver det som att samhället tycks ”skilja förtjänta fattiga från icke-förtjänta, kasta skulden på de senare och därmed rättfärdiga samhällets likgiltighet för dem.”⁶⁷ Denna tendens beskrivs även av Roger Qvarsell, som framhåller att samhället redan på 1500- och 1600-talet försökte skilja de ”rätta” fattiga, det vill säga de som verkligen saknade förutsättningar för att försörja sig själva, från de ”orätta” fattiga, som av lättjefulla skäl lät andra människor försörja dem.⁶⁸

Att skilja förtjänt fattiga från oförtjänt fattiga förklaras av Bauman som en strategi för att definiera vilka individer som är värda att hjälpa och vilka som kan förpassas utom synhåll. Denna process skapar en andrafiering, som syftar till att förskjuta ansvaret från systemet till individen. Genom att förklara de fattigas situation som en följd av de fattiga individernas egen oförmåga att lyfta sig själva, betraktas de oförtjänta fattiga själva vara ansvariga för sitt lidande. De mer privilegierade människorna kan med hjälp av denna andrafiering därmed ”försona sig med den eviga närvaron av fattiga och tillåta samhället att leva mer eller mindre stilla och tillfreds med sig självt i deras närvaro.”⁶⁹

Välgörenhetskarnevalerna

Den mänskliga moralen utgörs enligt Bauman av ”instinkten att känna ansvar för integriteten och välbefinnandet hos andra människor som är svaga, olyckliga

---

⁶⁵ Bauman, 1995, s. 170

⁶⁶ Bauman, 1995, s. 170

⁶⁷ Bauman, 1998a, s. 96

⁶⁸ Qvarsell, 1993

⁶⁹ Bauman, 1998a, s. 97

eller lidande.”⁷⁰ Trots att samhällets adiaforisering är långt framskriden framhåller Bauman att människan fortfarande måste få utlopp för denna moraliska instinkt, då denna aldrig går att kväva. Detta kan ske genom välgörenhet:

Ett sådant utlopp [för den moraliska instinkten] tillhandahålls av de återkommande »välgörenhetskarnevalerna» – kraftiga men i regel kortvariga explosioner av undertryckta moraliska känslor som utlöses av den otäcka anblicken av särskilt ohyggliga lidanden och särskilt förödande misär. Men eftersom alla karnevaler har till syfte att stärka och inte undergräva vardaglighetens regler så gör massvälgörenhetens spektakel den dagliga besinningen och moraliska likgiltigheten mer uthärdlig. Den förstärker i sista hand de föreställningar som rättfärdigar den etiska förvisningen av de fattiga.⁷¹

Bauman beskriver hur media, till välgörenhetskarnevalernas hjälp, basunerar ut förenklade sanningar. Detta sker ”så att fattigdomens och försakelsens problem [exempelvis] reduceras till enbart en fråga om svält. Denna manöver leder till två saker: den verkliga vidden av fattigdomen tonas ner [...] och uppgiften begränsas till att finna mat för de svältande.”⁷² Välgörenhetskarnevalernas föreslagna lösningar blir därmed endast kortsiktiga botemedel på de symptom som fattigdomen medför sig.

Den etiska utmaningen

Bauman beskriver att nutiden bär på en etisk utmaning förd till oss i globaliserings kölvatten. Bauman förklarar det som att ”vårt ansvar omfattar numera »mänskligheten» som helhet.”⁷³ Även om vi vet att vi kan påverka hävdar Bauman att det är få som agerar och merparten står som passiva åskådare. Den enskilda människan uppvisar inte någon större entusiasm att förändra samhället då det kortsiktiga konsumentssamhället har raserat löftet som kom med moderniteten, vilket enligt Bauman var ”ett löfte om universell lycka och avskaffandet av allt onödigt lidande”.⁷⁴ Kortsiktigheten innebär att ”långsiktiga visioner av det »goda samhället»”⁷⁵ ej är konkurrenskraftiga på marknaden för samhällets utformning. Framtiden är ej längre liktydigt med en positiv utveckling utan endast med osäkerhet.

---

⁷⁰ Bauman, 1998a, s. 114

⁷¹ Bauman, 1998a, s. 116

⁷² Bauman, 1998a, s. 117

⁷³ Bauman, 2004, s. 258

⁷⁴ Bauman, 2004, s. 76

⁷⁵ Bauman, 2004, s. 96

METOD

I detta kapitel beskrivs studiens vetenskapliga och metodologiska utgångspunkter samt praktiska tillvägagångsätt. Kapitlet redogör således för hur denna kvalitativa textanalys har genomförts gällande urval, bearbetning av hemsidan, förförståelsens inverkan samt etiska överväganden. Vidare förs en diskussion kring studiens kvalitet.

Vetenskapsteoretisk och metodologisk orientering

Denna studie syftar till att skapa förståelse för UNICEF Sveriges roll i samhället. Att studien syftar till förståelse snarare än förklaring ligger i linje med interpretativistisk samhällsvetenskaplig forskning. För att kunna nå kunskap om och skapa förståelse för samhällets fenomen och strukturer måste vi vända oss till de människor, grupper och organisationer som bidrar till att skapa och reproducera dessa.⁷⁶ Både människors berättelser och de artefakter som efterlämnas i text och bild utgör aggregat av samhällets fenomen och strukturer. I denna studie har vi betraktat de medvetet konstruerade budskapen på UNICEF Sveriges hemsida som en sådan artefakt.⁷⁷

Studien har utförts med ett socialkonstruktionistiskt antagande om att det inte existerar någon objektiv observerbar verklighet som är möjlig att studera. Snarare består människors verklighet utav subjektiva upplevelser. Denna utgångspunkt bygger på Thomasteoremet, vilket beskriver att "what is defined or perceived by people as real is real in its consequences."⁷⁸ Dock kan den subjektiva verkligheten te sig som intersubjektiv då människor med liknande förförståelse och erfarenheter betraktar samma fenomen på liknande sätt. Vi kan därmed skönja en gemensamt konstruerad intersubjektiv verklighet. Med hjälp av kvalitativ forskningsmetod ämnar vi att frilägga och tolka denna verklighet.

Vi påbörjade studien med en induktiv ansats och hade följaktligen för avsikt att gå in i hemsidans bearbetning med öppna ögon och låta det insamlade materialet tala för sig självt. Detta skiljer sig från det deduktiva arbetssättet, där syftet snarare är att pröva teorier med utformade hypoteser för att förstärka eller försvaga de giltighetsanspråk som vald teori kan göra.⁷⁹

Michael Quinn Patton beskriver forskningsansatserna induktion och deduktion som ideal att sträva efter med en skala sinsemellan.⁸⁰ Denna studie har strävat efter det induktiva idealet. Den inledande datainsamlingen gjordes därför med

---

⁷⁶ Ahrne, Göran & Svensson, Peter, *Handbok i kvalitativa metoder*, Liber AB, Malmö, 2011

⁷⁷ Patton, Michael, Quinn, *Qualitative Research & Evaluation Methods*. Sage Publications, London, 2004

⁷⁸ Thomas, Dorothy Swaine. & Thomas, William Isaac, *The Child in America: Behavior Problems and Programs*. Knopf, New York, 1928, s. 572

⁷⁹ Patton, 2004

⁸⁰ Patton, 2004

hänsyn till materialets egna kategoriseringar och benämningar. Dock är studiens tillvägagångssätt inte att betrakta som rent induktivt, då vi relativt tidigt i studien tog del av tidigare forskning för att söka inspiration och riktning. Likaså underlättade vår förståelse tematiseringen av materialet och utgjorde, tillsammans med tidigare forskning, en styrning i vad som uppfattades som intresseväckande i datamaterialet. Detta går att betrakta som deduktiva drag och ifrågasätter vår induktiva ansats.

Även om vi hade för avsikt att inte applicera teoretiska begrepp och perspektiv på materialet förrän i slutskedet, användes stundtals begrepp från teoretiker som Bauman, Foucault, Goffman och Giddens för att skapa förståelse för materialet. Detta kan ha inneburit att vi begränsades i vår analys av materialet och blev blinda för alternativa tolkningar. Med hänsyn till ovanstående resonemang vore abduktion därför en mer passande benämning av textanalysens genomförande. Detta givet definitionen av abduktion som ett genomgående samspel mellan teori och empiri. Den tidigare forskningen inom ämnet samt sociologiska begrepp möjliggjorde djupare förståelse för den insamlade empirin, samtidigt som empirin i sin tur möjliggjorde vidare förståelse för de teoretiska begreppen.⁸¹

Kvalitativ textanalys

I denna studie har kvalitativ textanalys använts för att åskådliggöra de strategier som UNICEF Sverige använder sig av på sin hemsida för att legitimera sin verksamhet samt uppmana till engagemang och stöd. Den kvalitativa textanalysens process kännetecknas av ett flertal genomläsningar, tematiseringar, kategoriseringar och jämförelser. Förhoppningen är att vid analysens slut ha trängt bortom ord och meningsbyggnad för att betrakta textens innebörd.⁸²

Kristina Boréus lyfter i boken *Handbok i kvalitativa metoder* flera skäl till varför texter bör studeras inom samhällsvetenskapen. Bland annat framhävs det faktum att texter utgör en stor påverkan på samhället då de formar människors upplevelser av hur samhället är eller bör vara. Människors värderingar, kunskaper och relationer till andra människor eller grupper formas till stor del av de olika texter de möts av i samhället. Texterna tillskriver olika grupper olika identiteter och sätter ramarna för den sociala interaktionen inom särskilda områden. Boréus menar vidare att en text kan betraktas som ett uttryck för de föreställningar och relationer som råder i ett samhälle. Genom att förstå hur texten framställer sin mening är det därmed möjligt för oss att undersöka rådande uppfattningar och relationsmönster i samhället.⁸³ Texten speglar en

---

⁸¹ Mason, Jennifer, *Qualitative researching*, Sage, London, 2002

⁸² Watt Boolsen, Merete, *Kvalitativa analyser: [förskningsprocess, människa, samhälle]*, 1. uppl., Gleerup, Malmö, 2007

⁸³ Boréus, Kristina, ”Texter i vardag och samhälle ur *Handbok i kvalitativa metoder*. Ahrne, G. & Svensson, P. (red), Liber AB, Malmö, 2011

social verklighet beskriven utifrån en framställares önskade representation och förmodade mottagare.⁸⁴

Den information som UNICEF Sverige visar upp via sin hemsida kan, med hänsyn till ovanstående resonemang, tänkas uppvisa hur organisationen legitimerar sin verksamhet samt uppmanar till engagemang och stöd. Likaså kan informationen tänkas utgöra en stor påverkan på den syn som samhället och dess medlemmar har på samhällets sociala problematik. Texterna på UNICEF Sveriges hemsida kan med andra ord betraktas dels som en förmedlare av uppfattningar samtidigt som den kan tänkas skildra rådande föreställningar och relationsmönster som råder.

Hermeneutisk tolkningslära

För att göra rimliga tolkningar av det insamlade materialet har modern hermeneutiska metodlära för tolkning av meningsfulla fenomen använts. Inom hermeneutiken lyfts betydelsen av att *alla detaljer ska vara i harmoni med helheten*. Detta holistiska perspektiv pekar på sambandet mellan det fenomen som ska tolkas, den kontext som fenomenet verkar i samt forskarens och aktörernas förförståelse.⁸⁵ För att göra rimliga tolkningar av UNICEF Sveriges hemsida har vi därmed tagit hänsyn till; den samhällskontext som organisationen verkar i, den forskning som tidigare har bedrivits inom ämnet, vår förförståelse, UNICEF Sveriges tänkbara avsikter samt hur texterna kan tänkas uppfattas av hemsidans besökare.

Inom hermeneutiken framhålls förförståelsen som ett viktigt verktyg för forskaren, då det är förförståelsen som hjälper forskaren att skönja mönster och mening genom att förstå materialet utifrån egna förutsättningar och tidigare kunskap. Forskaren är inte förutsättningslös i sitt tolkande utan bär på såväl förförståelse som fördomar. Det är således viktigt att forskaren är medveten om sina fördomar för att kunna vara öppen för nya intryck och ifrågasätta etablerade ”sanningar.”⁸⁶ Att ifrågasätta vår förförståelse och våra fördomar har varit en utmaning, men av stor vikt för att kunna genomföra denna studie på ett trovärdigt sätt. Studiens trovärdighet diskuteras vidare under *Kritisk reflektion* på sida 46.

I och med att forskaren möter nya resultat och får nya erfarenheter revideras förståelsen. Den nya förståelsen blir i sin tur den förförståelsen som forskaren använder sig av i vidare tolkning och analys. Genom att likna denna förståelseprocess vid en spiral kan vi betrakta förståelsen som en ständigt föränderlig process som aldrig kan återgå till ett tidigare stadie. Forskaren

---

⁸⁴ Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, Liber AB, Malmö, 2011

⁸⁵ Gilje, Nils & Grimen, Harald, *Samhällsvetenskapens förutsättningar*, Daidalos, Stockholm, 2007, s. 197

⁸⁶ Gilje & Grimen, 2007

pendlar i denna process mellan förståelse för del respektive helhet. Genom att dessutom ta del av tidigare forskning och teorier för att sedan återvända till datamaterialet för fortsatt analys revideras förståelsen ytterligare.⁸⁷ I *Analysens genomförande* på sida 21 beskrivs vår förståelseprocess i relation till den hermeneutiska spiralen.

Urval

Valet av UNICEF Sverige som studiesubjekt bottnar i att organisationen utgör en av de största och mest välkända idéburna organisationerna i Sverige.⁸⁸ Det faktum att UNICEF dessutom har en stark anknytning till FN och innehar en inflytelserik position i det globala samhället har dessutom gjort organisationen ytterligare intressant att studera, då studien involverar ett globalt teoretiskt perspektiv. Organisationer som Röda korset, Rädda barnen, Linköpings Stadsmission samt SOS Barnbyar diskuterades som potentiella studiesubjekt. Det övervägdes även att jämföra två organisationer för att på så sätt kunna skildra likheter och skillnader i idéburna organisationers hemsidor. Vi valde att fokusera på en organisation med motiveringen att det ger en djupare förståelse till fenomenet.

Det slutgiltiga valet av UNICEF Sverige gjordes med hänsyn till organisationens välutvecklade gåvoshop, vilket vi ansåg utgjorde ett mycket intressant fenomen. Det går emellertid att diskutera hur detta urval har påverkat studiens resultat. Vi skulle kunna tänka oss att idéburna organisationer som inte använder sig av ett sådant givarsystem som UNICEF Sverige gör, inte heller använder sig av samma strategier för att legitimera sin verksamhet eller uppmana till engagemang och stöd. Detta kan även tänkas minska studiens överförbarhet och begränsa den till organisationer med liknande givarsystem.

Insamling av empiri och materialets bearbetning

Studiens material utgörs av texter och bilder från UNICEF Sveriges hemsida, unicef.se. Sällningen av hemsidans texter har styrts av vår sökning efter ingående och djupa beskrivningar av organisationens strategier för att legitimera sin verksamhet samt uppmana till engagemang och stöd. I vår bearbetning av hemsidans material har vårt huvudsakliga fokus varit förstasidan samt de tre huvudsakliga sektionerna på hemsidan: *Vad vi gör*, *Stöd oss* samt *Engagera dig*. Dessa sektioner är enkla för hemsidesbesökaren att finna och innehåller därmed troligtvis information som UNICEF Sverige själva är särskilt måna om att nå ut med. Vi har således genomfört ett sökande efter informationsrika fall i enlighet med ett strategiskt urval, ett sökande som enligt Patton kännetecknar den

---

⁸⁷ Ödman, Per-Johan, *Tolkning förståelse, vetande. Hermeneutik i teori och praktik*. Norstedts Akademiska Förlag, Finland, 2007

⁸⁸ Svensk Insamlingskontroll, 2012

kvalitativa forskningen.⁸⁹ Däremot valde vi att utesluta texter från UNICEF Sveriges bloggar och nyhetsarkiv, med ett undantag. Dessa sidor var svårnavigerade, i ständig förändring samt uppfattades spegla enskilda individers uppfattningar snarare än organisationens officiellt utformade budskap. Om dessa sidor inkluderats hade vi eventuellt kunnat framställa en mer nyanserad bild av organisationen, förankrad i UNICEF Sveriges medarbetares egna uppfattningar. Likaså uteslöt vi UNICEF Sveriges publikationer.

I studiens inledning tillfrågade vi UNICEF Sverige om de kunde bistå oss med besöksstatistik över deras tjugo mest besökta sidor. Svaret dröjde och anlände först när empirin var insamlad. Hade vi haft tillgång till denna information tidigare hade vår avgränsning gällande hemsidans material kunnat ske med större förankring. Emellertid bekräftade UNICEF Sveriges information att de sektioner vi främst fokuserat på innefattar de mest besökta sidorna. Se bilaga 1 för de tjugo flest besökta sidorna på unicef.se under perioden juni till november 2013.

Startpunkten av materialets bearbetning avsåg UNICEF Sveriges beskrivningar av deras arbetsmetod, historia samt fakta kring olika projekt – avsnitt som går att finna under sektionen *Vad vi gör*. Dessa sidor sparades ner på en delad hårddisk och skrevs ut för genomläsning. Efter att grundligt läst de sparade sidorna kunde bearbetningen av hemsidans material ske mer dynamiskt, där vår nyfikenhet kring framträdande mönster styrde vår vidare sökning. Redan i detta stadie hade vi nämligen börjat se mönster gällande hur UNICEF presenterar sin information och beskriver sociala problem. De sidor som uttalat riktar sig mot potentiella givare, det vill säga avsnitten *Stöd oss* samt *Engagera dig*, har kommit att fokuserats på under bearbetningens senare del. I kodningen av materialet har citat och anteckningar kontinuerligt skrivits ned och diskuterats.

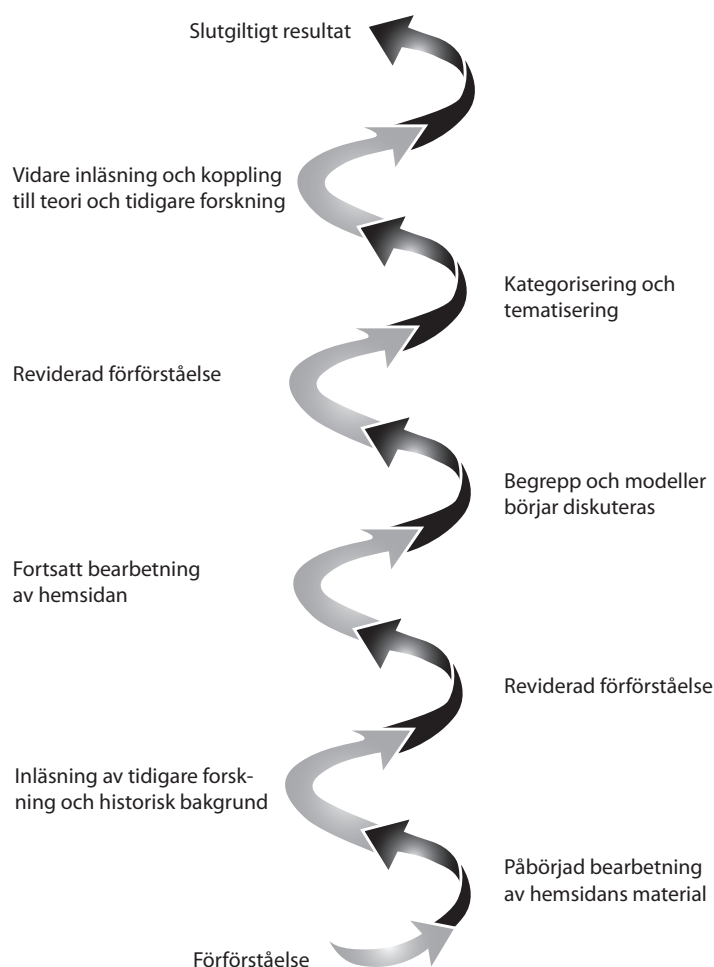
Vid bearbetningens inledning eftersöktes tidigare forskning för inspiration. Den inledande sökningen genomfördes på databasen Scopus med sökordet *charity*, vilket genererade 2538 träffar. För att öka relevansen och minska antalet träffar lades sökparametrarna *sociology*, *social science*, *english* och *article and book* till vilket reducerade 2538 till 196 träffar. Vi gick igenom samtliga 196 träffar och läste sammanfattningar till de träffar som upplevdes vara särskilt intressanta och relevanta. Av de 196 träffarna valdes 21 stycken ut för nedladdning och för vidare sällning. Vidare ledde referenser i dessa artiklar oss vidare, där Ersta Sköndal Högskolas avdelning för forskning om det civila samhället framträdde som en god informationskälla. Vi fick även en rekommendation om just begreppet civilsamhället och den forskning som bedrivits vid Ersta Sköndal Högskola vid ett handledningstillfälle. Artikelsökningen skapade ett intresse för hur organisationer likt UNICEF strävar efter att legitimera sin verksamhet.

---

⁸⁹ Patton, 2004

Analysens genomförande

Vår analysprocess kan liknas vid den hermeneutiska spiralen.⁹⁰ När bearbetningen av hemsidan påbörjades gick vi in med en förförståelse och förutfattade meningar som snabbt kom att revideras allt eftersom vi tog del av UNICEF:s beskrivningar samt tidigare forskning som bedrivits inom ämnet. När vi påbörjade studien hade vi en relativt skeptisk syn på UNICEF:s insatser. Vi blev snabbt mer öppensinnade allt eftersom vår förståelse för UNICEF:s kunskap och medvetenhet kring sociala problems komplexitet ökade. Vi uppmanade dessutom varandra till att ifrågasätta våra fördomar. Med vår nya förförståelse fortsatte sedan bearbetningen av hemsidans material. Vi började så småningom relatera till begrepp och slutsatser från tidigare forskning och teoribildning, vilket i sin tur ökade vår förståelse för materialet. Därefter följde tematisering, kategorisering och resultatets framställning. Slutligen skedde vidare inläsning av teori och tidigare forskning, som därefter applicerades på de empiriska fynden.

*Figur 1: Vår analysprocess
Efter egen tolkning av den hermeneutiska spiralen*

⁹⁰ Jämför Ödman, 2007

Etisk reflektion

De forskningsetiska principerna inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning framhåller att alla de personer som ingår i en undersökning skall ges möjlighet att ge sitt samtycke samt få information om studiens syfte.⁹¹ I denna specifika studie är kravet på samtycke relativt oproblematiskt då studien behandlar en organisations offentliga och officiella material. Texter på en hemsida går att finna genom sökmotorer på Internet, vilket innebär att den information som är publicerad på UNICEF Sveriges hemsida inte är konfidentiell eller anonymiserad. Då det använda materialet är officiellt utgör det inte heller något känsligt material som riskerar att användas för icke-önskvärda syften. För att tillgodose de forskningsetiska principerna gällande information och samtycke har vi valt att kontakta UNICEF för att delge våra intentioner om att använda deras hemsidematerial som datakälla i vår studie. Denna information delgavs via mail till UNICEF:s kommunikationschef, som önskade oss lycka till med vår studie. Se bilaga 2 för en kopia av denna mailkonversation.

RESULTAT

I resultatet besvaras frågeställningarna kring hur UNICEF Sverige via sin hemsida legitimerar sin verksamhet samt vilka strategier som organisationen använder sig av för att uppmåna till engagemang och stöd.

Hemsidans upplägg

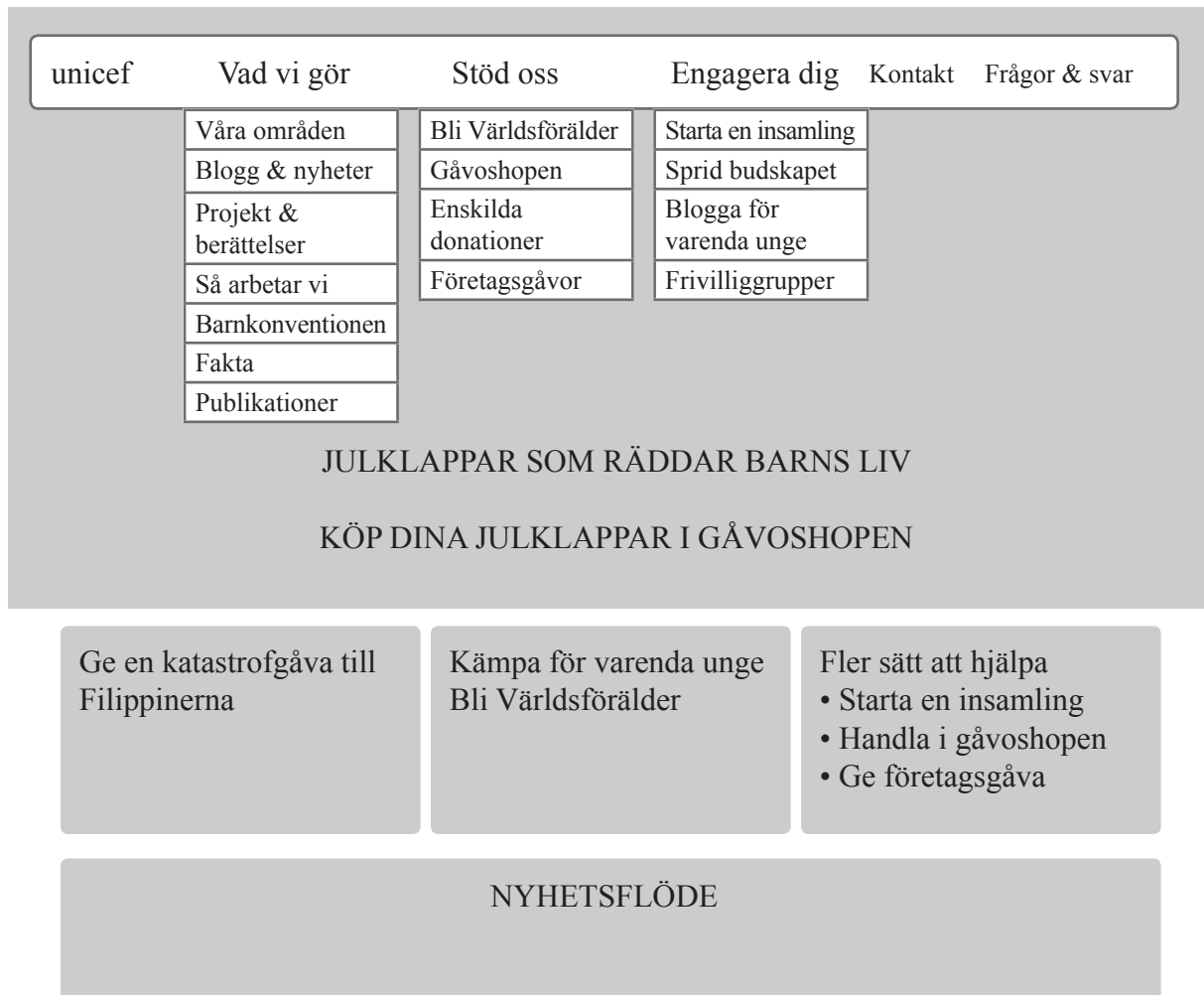
Hemsidesbesökaren möts initialt av UNICEF Sveriges förstasida som under dennas studies gång pryddes av UNICEF stora julkampanj. Besökaren möts av en uppmaning till att köpa sina julklappar i gåvoshopen. Färgerna på hemsidan är i huvudsak ljusblått och vitt. Länkar till hemsidans tre huvudsektioner ligger högst upp på sidan tillsammans med logotyp och länkar till kontakt, frågor & svar samt en sökfunktion. Förstasidan är vidare uppbyggd av korta beskrivningar av aktuella undersidor, som exempelvis katastrofinsamlingen till Filippinerna och anmälan till att bli Världsförälder. Förstasidan har även ett nyhetsflöde som ständigt uppdaterar hemsidesbesökaren med ny och aktuell information relaterad till UNICEF:s arbete. Längst ned på sidan visas UNICEF Sveriges kampanjpartners upp med logotyp och länkar till beskrivningar av samarbetet. Direktlänkar till Världsförälder-sidan samt gåvoshopen återfinns på alla sidor på uncief.se.

Besökaren som går in under de tre sektionerna *Vad vi gör*, *Stöd oss* och *Engagera dig* kan fortsätta att orientera sig med menyn högst upp på sidan alternativt med de hyperlänkar som är insprängda i texten. Läsaren kan med

---

⁹¹ Vetenskapsrådet, *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, ISBN: 91-7307-008-4, 1990

lätthet låta sitt intresse styra valet av vidare läsning och ta del av allt från formella dokument som barnkonventionen till blogginlägg gjorda av enskilda personer som arbetar inom organisationen. Hemsidan är organiserad i flera lager där de yttre lagren håller lite information om mycket, medan de inre lagren innehåller mer och mer information om smalare ämnen. Bilder ackompanjerar i stort sett samtliga sidor, tillsammans med integrationen av sociala medier.

Figur 2: Illustration av UNICEF Sveriges hemsidas huvudsakliga uppbyggnad och innehåll. Illustrationen är en av oss skapad principskiss av delar av innehållet på unicef.se, med fokus på förstasidans upplägg samt de stora hemsidesektionernas innehåll.

Sektionen *Vad vi gör* utgörs av beskrivningar av projekt, arbetsmetoder samt organisationens övergripande mål. Denna sektion är mer beskrivande och faktainriktad än sektionerna *Stöd oss* och *Engagera dig*, som i sin tur utgörs av direkta uppmaningar till engagemang och stöd. Sektionen *Stöd oss* innefattar utförliga beskrivningar av de olika sätt privatpersoner och företag kan stödja UNICEF ekonomiskt medan *Engagera dig* snarare beskriver det engagemang som privatpersoner och företag kan bedriva inom UNICEF som inte innefattar direkt ekonomiskt givande.

Den globala auktoriteten och det unika inflytandet

UNICEF Sverige legitimerar sin verksamhet genom att påvisa hur UNICEF, i egenskap av FN-organ, besitter en unik position som global auktoritet och därmed har ett unikt inflytande i världen. På detta sätt kan UNICEF hävda att de är experter på att hjälpa. Tack vare denna unika position menar UNICEF Sverige att de har möjlighet att arbeta för ”alla barn i hela världen.”⁹²

Vi vet att det går att skapa en bättre värld för barnen och vi vet hur man gör. Under 65 år har vi byggt upp ett förtroende som gjort oss till en global auktoritet när det gäller problem som drabbar barn. Över hela världen kallas vi in som experter och bidrar med kunskap, specialister och strategi.⁹³

Citatet ovan synliggör hur UNICEF betraktar sig själva som förkämpar och experter i kampen för barnets rättigheter. UNICEF Sverige beskriver hur deras organisation är och länge har varit en viktig aktör i att organisera, leda och utföra hjälp riktad mot barn i områden drabbade av diverse hot mot mänskligt välbefinnande och trygghet. Dessa hot består bland annat av naturkatastrofer, krig, osanitära förhållanden, diskriminering, sjukdomar samt brister på mat, vatten och utbildning.

I beskrivningarna av sin organisation och de insatser de gör använder UNICEF Sverige kontinuerligt ett språkbruk som framhäver dem som just experter på att hjälpa. Uttryck som ”UNICEF är världsledande när det gäller att leverera förnödenheter som räddar och förändrar barns liv,”⁹⁴ samt “UNICEF är en av drivkrafterna i kampen för att alla jordens barn ska vaccineras”⁹⁵ illustrerar detta.

UNICEF Sverige framhåller även organisationens effektivitet och innovationsförmåga. De beskriver bland annat hur de tillsammans med andra experter har hittat nya lösningar på problem relaterade till barns överlevnad och utveckling. Förutom att påverka beslutfattare och regeringar driver UNICEF även ett eget forskningscenter som utför studier och skriver rapporter angående barns situation och rättigheter. De resultat som följer av dessa studier används sedan för att informera och övertala beslutfattare ”så att de agerar med fokus på sina barns bästa.”⁹⁶ UNICEF Sverige beskriver hur denna påverkansmöjlighet gör dem “unika bland världens alla organisationer, och unika bland dem som arbetar med barn”.⁹⁷

---

⁹² UNICEF Sverige, *Vår unika arbetsmetod*, 2013-11-14.

⁹³ UNICEF Sverige, *Vår unika arbetsmetod*, 2013-11-14.

⁹⁴ UNICEF Sverige, *Frågor och svar*, 2013-11-27

⁹⁵ UNICEF Sverige, *Vaccinationer*, 2013-11-14

⁹⁶ UNICEF Sverige, *Vår unika arbetsmetod*, 2013-11-14

⁹⁷ UNICEF Sverige, *Vår unika arbetsmetod*, 2013-11-14

UNICEF, FN och barnkonventionen

UNICEF Sverige understryker kontinuerligt att de arbetar för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter. De beskriver det själva som att ”om man ska kunna förverkliga barnkonventionen och skapa en bättre värld för barnen krävs det att någon leder utvecklingen framåt och får saker att hända. Det uppdraget har vi.”⁹⁸

Barnkonventionens innehåll genomsyrar hela hemsidan då det sker en närmast konstant referering till konventionens olika artiklar samt huvudsakliga innebörd. Att ständigt hänvisa till barnkonventionen tycks följaktligen vara en viktig del i UNICEF Sveriges legitimering av organisationens verksamhet. Det faktum att UNICEF är ansluten till FN samt arbetar utifrån en FN-konvention bidrar således till att organisationen kan hävda sig ha ett unikt inflytande som skiljer sig från andra organisationer och verksamheter.

Som en del av FN har vi ett stort inflytande på alla som bestämmer. Makthavare lyssnar på oss. Vi arbetar alltid på uppdrag av och tillsammans med länders regeringar. Det är till oss de vänder sig när de vill ha råd och stöd i frågor som rör barnen. Vi är välkomna överallt.⁹⁹

Samtidigt som UNICEF beskriver det unika inflytande de har tack vare den nära relationen till FN, beskriver organisationen hur de anser sig vara politiskt obundna, samt vilka fördelar denna neutralitet har.

Tack vare att vi är ett politiskt och religiöst obundet FN-organ har vi möjlighet att nå fram till barn överallt – oavsett nationalitet, religion eller landets politiska ledning. Till och med i diktaturer som Burma och Nordkorea har vi mandat att vara på plats hos barnen. Där det är krig förhandlar vi fram vapenvila för att kunna hjälpa barnen.¹⁰⁰

Den unika arbetsmetoden

UNICEF Sverige legitimerar även sin verksamhet genom att beskriva sin unika arbetsmetod. Denna arbetsmetod består av en kombination av konkreta och direkta insatser i förmån för barns överlevnad samt ett aktivt påverkans- och utbildningsarbete. Genom att arbeta på detta sätt menar UNICEF Sverige att det skapas en positiv spiral där barn får möjlighet att växa upp och utbildas för att sedan ta ansvar för kommande generationer.

UNICEF arbetar för att bekämpa fattigdom genom att arbeta för alla barns rätt till grundläggande hälsovård, näring, utbildning och skydd. När dessa rättigheter är uppfyllda kan barn växa upp till friska och starka vuxna som kan ge sina egna barn en bättre start i livet.¹⁰¹

---

⁹⁸ UNICEF Sverige, *Vår unika arbetsmetod*, 2013-11-14.

⁹⁹ UNICEF Sverige, *Vår unika arbetsmetod*, 2013-11-14

¹⁰⁰ UNICEF Sverige, *Vår unika arbetsmetod*, 2013-11-14

¹⁰¹ UNICEF Sverige, *Fattigdom*, 2013-11-25

Genom att hjälpa nutidens barn att växa upp till friska och starka vuxna menar UNICEF Sverige alltså att även framtidens barns utveckling tryggas – ett förlopp som blir positivt för hela samhällsutvecklingen. Tack vare att organisationens arbete fokuserar på just barn tycks UNICEF arbete äga rum på en slags gräsrotsnivå. Detta då deras idé är att hjälpen blir som mest effektiv om den kommer så tidigt som möjligt i en människas liv.

De konkreta, direkta hjälpinsatserna

Att fokusera på att säkra barns överlevnad och utveckling beskrivs av UNICEF Sverige som en samhällsinvestering. Detta då “de allra första åren i livet är helt avgörande för ett barns framtid”,¹⁰² och därmed även för samhällets framtida utveckling.

En bra start i livet lägger grunden för barnets framgångar i skolan och för livslång hälsa och välbefinnande. Därför är en investering i de här tidiga åren den bästa garantin för att uppnå en hållbar ekonomi och samhällsutveckling. Ändå saknar alldeles för många barn i världen denna grundtrygghet – främst på grund av fattigdom och okunskap.¹⁰³

En stor del av UNICEF:s arbete består därför i att bistå barn med exempelvis ”vaccin mot dödliga sjukdomar, hälsovård, rent vatten, toaletter, vätskeersättning, näringstillskott och myggnät som skyddar mot malaria.”¹⁰⁴ År 2012 gick 53 procent av UNICEF:s intäkter till sådana insatser.¹⁰⁵ Likaså arbetar organisationen med att ge gravida kvinnor och nyblivna mödrar sjukvård och stöd, vilket beskrivs som en indirekt insats för barnen. Denna del i UNICEF:s verksamhet är mycket konkret och handfast. Dessutom är den enkel att beskriva, till skillnad mot exempelvis det mer abstrakta påverkansarbetet som organisationen bedriver i samhället. Detta främst då dessa konkreta insatser också genererar mycket konkreta resultat, i form av exempelvis miljontals räddade liv. UNICEF Sverige beskriver dessa insatser på ett mycket resultatintriktat vis, och kan då samtidigt hävda sin egen effektivitet och expertis, vilket följande citat exemplifierar:

Tack vare noggrann planering, effektiv distribution och tiotusentals frivilliga hälsoarbetare som tar sig land och rike runt, är det möjligt vaccinera 111 miljoner barn i 20 länder i Afrika på fyra dagar.¹⁰⁶

Utbildning som långsiktig lösning

Genomgående på UNICEF Sveriges hemsida understryks det hur utbildning är det mest effektiva sättet att bemöta problem relaterade till fattigdom och socialt utanförskap. Bland annat beskrivs det som ”det mest effektiva verktyget för att

---

¹⁰² UNICEF Sverige, *Barns överlevnad*, 2013-11-14

¹⁰³ UNICEF Sverige, *Barns överlevnad*, 2013-11-14

¹⁰⁴ UNICEF Sverige, *Vad vi gör*, 2013-11-25

¹⁰⁵ UNICEF Sverige, *Så används pengarna*, 2013-11-26

¹⁰⁶ UNICEF Sverige, *Polio*, 2013-11-14

förhindra barnäktenskap,¹⁰⁷ och ”den enskilt viktigaste faktorn för att bryta socialt utanförskap.”¹⁰⁸ Likaså beskrivs utbildning vara det mest effektiva skyddet mot barnarbete samt sexuell exploatering.¹⁰⁹

År 2012 gick 21 procent av UNICEF:s intäkter till insatser för skolgång och jämställdhet.¹¹⁰ UNICEF Sverige beskriver hur utbildningen av barn gynnar hela samhället och inte enbart de individer som undervisas.

Eftersom utbildning är en väg ut ur fattigdom och utsatthet arbetar vi för att alla barn världen över ska få gå i skolan och utveckla sina möjligheter till ett liv med god hälsa, inkomst och möjlighet att påverka.¹¹¹

Att ge barn grundutbildning är en av de viktigaste insatserna för att ett land ska utvecklas.¹¹²

Även i argumenten kring utbildning blir det tydligt hur UNICEF betraktar barn som de mest lämpliga individerna att rikta sina insatser till. Detta då UNICEF hävdar att utbildade individer kan sörja för sina egna barn bättre. Denna ståndpunkt synliggörs tydligt i följande citat:

Barn till kvinnor som inte fått gå i skolan löper dessutom dubbelt så stor risk att dö som spädbarn jämfört med barn till mödrar som gått i skolan, även om det bara handlar om fyra års skolgång.¹¹³

Utbildningens positiva resultat kommer av att barnen får såväl praktisk som teoretisk kunskap. UNICEF utbildar bland om hur befolkningen ska skydda sig mot diverse sjukdomar, exempelvis genom att lära sig hantera vattenutrustning på ett korrekt sätt och därmed undvika sjukdomar som kolera.¹¹⁴ Det tolkas därmed som att utbildning syftar till att barnen ska kunna säkra sin egen och sina framtida barns överlevnad. I skolan får barnen enligt UNICEF även möjlighet att få ”kunskap om sina rättigheter,”¹¹⁵ vilket avser de rättigheter som finns listade i barnkonventionen. Vi skulle kunna tolka det som att UNICEF, genom att utbilda barn om de rättigheter som barnkonventionen föreskriver dem, influerar människor till att själva vara en del i att förverkliga barnkonventionens idéer.

---

¹⁰⁷ UNICEF Sverige, *Barnäktenskap*, 2013-11-14

¹⁰⁸ UNICEF Sverige, *Barn i socialt utanförskap*, 2013-11-14

¹⁰⁹ UNICEF Sverige, *Utbildning*, 2013-11-14

¹¹⁰ UNICEF Sverige, *Så används pengarna*, 2013-11-26

¹¹¹ UNICEF Sverige, *Utbildning*, 2013-11-14

¹¹² UNICEF Sverige, *Skolpaket för fyra barn*, 2013-11-26

¹¹³ UNICEF Sverige, *Undernäring*, 2013-11-14

¹¹⁴ UNICEF Sverige, *Borrade brunnar stoppar kolera*, 2014-01-20

¹¹⁵ UNICEF Sverige, *Handel med barn*, 2013-11-14

Att hjälpa de mest utsatta

UNICEF Sverige legitimerar vidare sin verksamhet genom att beskriva hur deras insatser riktar sig mot de barn och de områden där nöden är som störst.

Enligt barnkonventionen har alla barn samma rättigheter och därför arbetar vi för alla barn i hela världen, inte för enskilda, utvalda fadderbarn. [...] Och vi värnar om att hjälpen blir rättvis. De barn som är mest utsatta får hjälp först.¹¹⁶

Trots att UNICEF Sverige beskriver att de arbetar för alla världens barn finns det alltså ett tydligt kriterium som styr prioriteringen; organisationen ska hjälpa de *mest utsatta* barnen i världen. Beskrivningar likt den i citatet ovan är ständigt återkommande på UNICEF Sverige hemsida och det sker en närmast konstant hänvisning till att UNICEF hjälper de barn som är mest utsatta. Följaktligen måste UNICEF vidare definiera vilka dessa barn och områden är.

Definitionen av de mest utsatta

När UNICEF Sverige beskriver att “fattigdom handlar om så mycket mer än brist på pengar”¹¹⁷ samt att “sett ur barnets perspektiv och i enlighet med barnkonventionen har barn alltid rätt att ses utifrån den kontext och det samhälle de lever i”¹¹⁸ tycks det som att UNICEF betraktar barns utsatthet som just relationell till den omgivning där barnet befinner sig i. Dock tyder andra beskrivningar på hemsidan att UNICEF använder sig av en helt annan strategi när de ska definiera vilka barn som är faktiskt är i mest behov av hjälp:

Barn som lever i länder och regioner med stor nöd och fattigdom, kommer i första hand. När vi fördelar pengar till utvecklingsprogram i olika länder tar vi hänsyn till Bruttonationalprodukten BNP per capita. Vi har valt att arbeta i länder vars BNP per capita är under 25 000 kronor. Sveriges BNP per capita 2012 var 372 800 kronor (enligt SCB) och i världens fattigaste länder är BNP cirka 4 500 kronor.

En annan viktig faktor som vi tar hänsyn till är hur stor barnadödligheten är. Vi har valt att arbeta i de länder där dödligheten bland barn under fem år är över tre procent. Andra urvalskriterier är: Hur många barn i landet som är undernärda, hur många barn som vaccinerats, hur många som blivit föräldralösa på grund av hiv och aids och hur stor del av befolkningen som har tillgång till rent vatten.¹¹⁹

De barn som enligt UNICEF Sverige bör hjälpas först är följaktligen de barn som befinner sig i särskilt drabbade områden och inte får sina mest grundläggande behov tillfredsställda, vilket ligger i linje med tidigare resonemang om UNICEF:s direkta och konkreta hjälpinsatser. I UNICEF Sveriges redogörelse för var de drygt tio miljoner fältprodukterna som såldes i den svenska gåvoshopen under 2012 levererades blir det tydligt hur

---

¹¹⁶ UNICEF Sverige, *Vår unika arbetsmetod*, 2013-11-14

¹¹⁷ UNICEF Sverige, *Fattigdom*, 2013-11-14

¹¹⁸ UNICEF Sverige, *Fattigdom*, 2013-11-14

¹¹⁹ UNICEF Sverige, *Så används pengarna*, 2013-11-26

koncentrerade hjälpinsatserna är till fattiga områden i Afrika, Mellanöstern samt södra och östra Asien.¹²⁰

UNICEF Sverige påvisar vidare att de hjälper de mest utsatta barnen genom att driva kampanjer riktade mot aktuella katastrofer. Under denna studies gång drog tyfonen Haiyan in över Filippinierna, en naturkatastrof som orsakade enorm skada och drabbade miljontals människor. Detta uppmärksammades direkt av UNICEF som genast startade särskilda insamlingar och hjälpinsatser riktade till de människor som drabbats av tyfonen. UNICEF Sverige beskriver själva att “vid en katastrof är det särskilt viktigt att snabbt samla in pengar”¹²¹ och hävdar vidare det behov som finns av organisationens insatser i katastrofdrabbade områden:

Barn är alltid extremt sårbara och utsatta i katastrofer och har särskilda behov av hjälp. UNICEF ser till att barnen prioriteras och se till att deras rättigheter tillgodoses. Eftersom vi arbetar med långsiktigt utvecklingsarbete i de flesta länder finns vi ofta redan på plats när en katastrof inträffar. Då ställer vi omedelbart om vårt ordinarie långsiktiga utvecklingsarbete till akuta hjälpinsatser och följer vår internationella katastrofplan.¹²²

Vidare betraktas gruppen flickor vara en grupp i särskilt behov av riktade insatser. UNICEF Sverige hävdar nämligen att diskrimineringen av flickor är så pass allvarlig att det är ett hot mot flickors överlevnad.

I grunden handlar det också om att det finns människor som betraktar barn, och särskilt flickor, som objekt utan några som helst rättigheter.¹²³

Till exempel menar UNICEF Sverige att pojkar prioriteras framför flickor vid brist på mat, vilket resulterar i att “risken att dö är alltså större för flickorna än pojkarna.”¹²⁴ Flickor beskrivs även vara i en särskilt utsatt situation när det gäller handel med barn, barnäktenskap samt könsstympning. Till skillnad från flickor uttrycks pojkar endast vara särskilt utsatta när det kommer till problematiken med gatubarn, där pojkar är överrepresenterade enligt UNICEF Sverige.¹²⁵

Vidare poängterar UNICEF Sverige hur utbildning är av stor vikt för just flickor då det ger både sociala och ekonomiska fördelar för hela samhället, vilket UNICEF Sverige menar är nästintill en allmängiltig uppfattning.¹²⁶ Utbildningen av flickor bidrar även till ett skydd mot problem förknippade med fattigdom.

---

¹²⁰ UNICEF Sverige, *Hit levererade fältprodukter köpta i gåvoshopen 2012*, 2013-12-02

¹²¹ UNICEF Sverige, *Barn i katastrofer*, 2013-11-14

¹²² UNICEF Sverige, *Barn i katastrofer*, 2013-11-14

¹²³ UNICEF Sverige, *Handel med barn*, 2013-11-14

¹²⁴ UNICEF Sverige, *Diskriminering av flickor*, 2013-11-14

¹²⁵ UNICEF Sverige, *Gatubarn*, 2013-11-14

¹²⁶ UNICEF Sverige, *Utbildning*, 2013-11-14

UNICEF Sverige beskriver bland annat hur ”flickor som får fullfölja sin skolgång är bättre skyddade mot utnyttjande, exploatering och sjukdomar som HIV/AIDS.”¹²⁷

Arbetet i Sverige

På sidan *Vårt påverkansarbete i Sverige* lyfter UNICEF Sverige vilka insatser som utförs och eftersträvas i Sverige. Det arbete som utförs i Sverige berör; opinions- och påverkansarbete på riksdagsnivå för att införa barnkonventionen som lag, uppmärksammandet av barn i socialt utanförskap, att skydda barn på flykt mot diskriminering samt stoppandet av handel med barn.¹²⁸ Vidare arbetar UNICEF Sverige med att uppmärksamma de brister som Sverige får kritik för i sin tillämpning av barnkonventionen, vilket i huvudsak handlar om det svenska utbildningssystemets brister.¹²⁹

Gällande samtliga problemområden beskrivs lagstiftning och statligt ansvar för implementeringen av barnkonventionen som sättet att bemöta dessa problem. Inga insatser föreslås där UNICEF Sverige själva skall utföra några direkta hjälpinsatser, förutom just påverkansarbete.

UNICEF Sveriges hemsida lyfter ej sociala problem i andra nationalkommittéländer. Detta trots att flera av dessa länder, exempelvis Storbritannien, brottas med en utbredd fattigdomsproblematik. Detta lyfter den brittiska UNICEF-nationalkommittén själva genom att poängtera hur 2,3 miljoner brittiska barn lever i fattigdom.¹³⁰ Detta tolkas som att nationalkommittén själv tillåts beskriva de insatser som görs i det egna landet och att insamlingar främst är riktade till icke-nationalkommittéländer.

Uppmanandet till engagemang och stöd

UNICEF Sverige uppmanar till engagemang och stöd kontinuerligt på sin hemsida. Oavsett var läsaren befinner sig på hemsidan möts den av en uppmaning till att antingen bli Världsförälder och ge pengar varje månad, ge en katastrofgåva till Filippinerna alternativt ge bort något meningsfullt från UNICEF:s gåvoshop. Detta uppmanande till att ge sitt stöd eller sprida budskapet via sociala medier återkommer vidare och i högre grad under vissa specifika sidor. Avsnitten ”Stöd oss” samt ”Engagera dig”, två av hemsidans tre huvudsakliga sektioner, tycks vara speciellt framtagna för just detta syfte. Emellertid förekommer uppmanandet till stöd och engagemang i hög grad även under UNICEF Sveriges beskrivningar av de olika verksamhetsområden organisationen arbetar med.

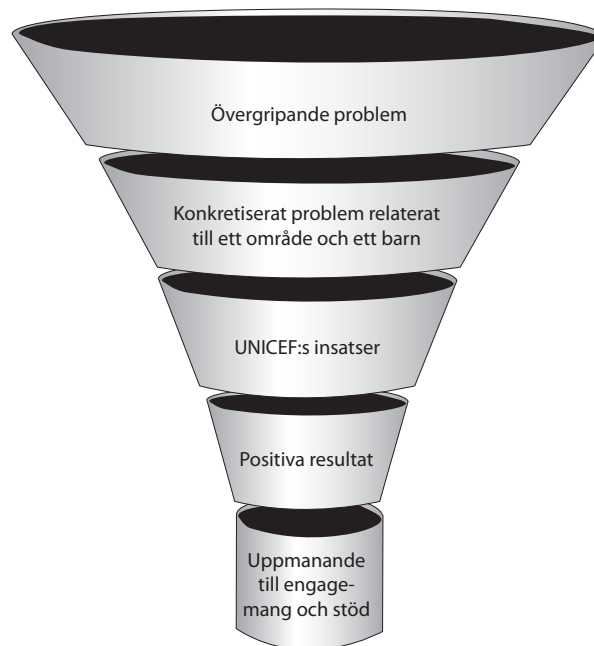
¹²⁷ UNICEF Sverige, *Fattigdom*, 2013-11-14

¹²⁸ UNICEF Sverige, *Vårt påverkansarbete i Sverige*, 2013-11-14

¹²⁹ UNICEF Sverige, *Sverige får kritik av FN*, 2013-12-13

¹³⁰ UNICEF United Kingdom, *UK Child Poverty*, 2013-11-21

För att uppmana till engagemang och stöd tycks UNICEF Sverige använda sig av en speciell presentationsstrategi. I såväl verksamhetsområdesbeskrivningar som i nyhetsflödet och gåvoshopen går det nämligen att skönja ett tydligt mönster kring hur UNICEF Sverige skildrar de globala problemen och sin egen insats för att slutligen mynna ut i ett tydligt uppmanande till givande. Detta mönster illustreras i figuren nedan, men ska vidare förklaras och exemplifieras.

Figur 3: UNICEF Sveriges presentationsstrategi

Presentationstrategin går att förklara på följande vis: UNICEF Sverige lyfter någonstans i sin presentation ett övergripande problem som de anser bör hanteras. Det kan exempelvis gälla hur många barn i världen som är drabbade av en viss sjukdom. Därefter sker en tydlig konkretisering av problemet, där ett specifikt område lyfts som särskilt drabbat. Det kan röra sig om en specifik nation där sjukdomen i fråga är speciellt utbredd. Vidare sker ytterligare en konkretisering, där ett specifikt barn som drabbats av problemet, exempelvis sjukdomen, i fråga lyfts fram. Därpå beskrivs de insatser som UNICEF har utfört, samt de positiva resultat dessa insatser har fått för den person som tidigare lyfts fram i beskrivningen. Slutligen sker en direkt uppmaning till läsaren att engagera sig och ge sitt stöd till UNICEF.

Följande beskrivning från UNICEF Sverige gåvoshop kan fungera som vidare exemplifiering av detta mönster:

Vätskeersättning 67 kr för 110 påsar

Varje dag dör tusentals barn på grund av smutsigt vatten och bristfällig hygien. Det är fler dödsfall än som orsakas av krig och konflikter. De flesta dör på grund av att de får svår diarré som torkar ut kroppen. Uttorkning blir snabbt ett livshotande tillstånd för små barn

En enkel vätskeersättning kan snabbt och effektivt bota uttorkning och rädda barns liv. UNICEF använder en sockersaltlösning som blandas ut i vatten. Saltet gör att kroppen behåller vätska och sockret ger energi så att barnet orkar börja äta igen.

Vätskeersättning räddar barns liv

Blackie är två år och svårt uttorkad. I sjuksköterskan Isatu Djallohs knä får han vätskeersättning på ett sjukhus i Bonthe i Sierra Leone. Under ett besök hos Blackies familj upptäckte Isatu att Blackie behövde behandling omgående. Tack vare vätskeersättning och dropp räddades Blackie och kunde åka hem igen med sin mamma.¹³¹

Till detta presenteras även en bild på Blackie, som blir matad av sjuksköterskan samtidigt som han ligger i sin mammas famn.

I samband med denna framställning uppmanar UNICEF Sverige läsaren till att köpa just denna vätskeersättningsprodukt, samt att sprida budskapet om produkten genom att dela inlägget på sociala medier. Därefter följer ytterligare en uppmaning, vilket är skrivit i ett stort typsnitt, centrerat över sidan:

KÖP JULKLAPPARNA HÄR
Allt du handlar skickas till de barn som behöver dem mest.
Du får fina gåvobevis att ge bort.¹³²

Av ovanstående resonemang kan vi skönja två huvudsakliga strategier som UNICEF Sverige använder sig av för att uppmana till engagemang och stöd. Den första avser hur UNICEF Sverige målar upp en bild av ett utsatt, behövande barn genom att lyfta personliga öden och berättelser. Den andra strategin avser hur UNICEF Sverige ständigt tycks sträva efter att framhäva hur givaren är en del av arbetet och därmed en del i att rädda barns liv.

Det utsatta barnet och arbetets meningsfullhet

Den personliga berättelsen och det individuella ödet är ständigt återkommande på UNICEF Sveriges hemsida. De allra flesta nyheter, verksamhetsbeskrivningar och produktbeskrivningar skildras tillsammans med en bild av och en text om ett specifikt barn, likt Blackie i exemplet ovan. Berättelserna fokuserar alltid på de positiva förändringar som barnet i fråga har genomgått tack vare UNICEF:s insatser. Berättelsen om den före detta barnsoldaten Raul, vilket presenteras under just hemsidesektionen *Goda nyheter*, är ytterligare ett exempel på en sådan personlig berättelse:

---

¹³¹ UNICEF Sverige, *Vätskeersättning*, 2013-11-25

¹³² UNICEF Sverige, *Vätskeersättning*, 2013-11-25

I Kongo-Kinshasa har vi sedan 2008 hjälpt över 1500 barn som kidnappats av Herrens motståndarmé, LRA, och tvingats vara soldater. Tålmodigt har vi förhandlat för att barnen ska avväpnas och befrias. Vi tar hand om dem och ser till att de återanpassas i samhället. Ett av barnen som har fått hjälp att komma hem till sin by igen är 14-åriga Raul, som återförenades med sin faster på nyåret 2011. Båda två får nu hjälp av UNICEF med stödsamtal, medicin, kläder och skor. Målet är att Raul ska kunna återgå till ett normalt liv, känna sig trygg och börja skolan igen.¹³³

Ännu ett exempel är beskrivningen av Saamatou, som tack vare den av UNICEF bistådda nötkrämen inte längre riskerar att dö på grund av undernäring:

Saamatou är sju månader och har just genomgått en hälsokontroll som visade att hon är undernärd. Tack vare den näringsbehandling hon får på hälsokliniken i Fada N'gourma i Burkina Faso kan hon tillfriskna. Hennes mamma Ramatou ger henne nötkrämen som har alla de vitaminer och mineraler hon behöver för att bli starkare igen. I mars 2012 hade Burkina Faso, som ligger i Sahel-området, högst barnadödlighet i världen på grund av undernäring och annat som kan förhindras eller behandlas.¹³⁴

I båda exemplen ovan kan presentationsstrategin som beskrivits tidigare skönjas. Det övergripande problemet presenteras, i detta fall undernäring samt barn som exploateras i krig, och konkretiseras till ett specifikt område, Burkina Fasa samt Kongo-Kinshasa. Presentationerna innehåller dessutom beskrivningar av specifikt barn, Saamatou och Raul, samt UNICEF:s insatser och det påföljande positiva resultatet.

UNICEF Sverige ger även givaren en möjlighet till en verklig personlig kontakt med mottagaren. Världsföräldern deltar i en form av tävling där den kan bli kontaktade av UNICEF och bli tillfrågade om de vill besöka ett pågående projekt och få en förstahandsupplevelse. Världsförälderresan filmas och presenteras på hemsidan med filmklipp. I filmklippen besöker Världsföräldern utsatta barn för att sedan uttala sig om den situation som råder i det besökta området och hur upplevelsen av att vara där är.¹³⁵ Reportagen visas även upp under UNICEF Sverige stora Humorgala som hålls varje år. På detta vis får alla Världsföräldrar en möjlighet till att antingen direkt eller indirekt besöka den faktiska mottagaren och bevittna sin insats genom en representant.

Att läsaren får ta del av dessa historier, och därmed får en möjlighet att relatera till de människor som tar emot hjälpen som UNICEF bistår, kan tolkas som en strategi från UNICEF Sverige sida för att skapa förutsättningar för hemsidesbesökaren att uppleva det som meningsfullt att stödja organisationen. Denna bild av stödets meningsfullhet förstärks ytterligare genom att ständigt

---

¹³³ UNICEF Sverige, *Före detta barnsoldaten Raul är hemma igen*, 2013-11-26

¹³⁴ UNICEF Sverige, *Nötkrämen*, 2013-11-27

¹³⁵ UNICEF Sverige, *Världsförälder Arja Ormos möter barn på flykt i Jordanien*, hämtad 2013-12-02

beskriva hur de olika givarna, det vill säga Världsföräldern, de som köper gåvor i Gåvoshopen samt de som engagerar sig via sociala medier för att sprida budskapet, löser globala problem och faktiskt räddar liv. Speciellt Världsföräldern beskrivs som en del av UNICEF-gemenskapen:

Som Världsförälder hjälper du inte bara ett barn i en by utan är med och kämpar för utsatta barn över hela världen. Du är med vid katastrofer och du hjälper till med det mest grundläggande under barnens uppväxt.¹³⁶

Tillsammans [UNICEF och Världsföräldern] hjälper vi barn under hela deras uppväxt, från mammas mage och ut i vuxenlivet. Vi förändrar barns liv.¹³⁷

Att handla i gåvoshopen beskrivs också som en del i att rädda barns liv, vilket tydliggörs av UNICEF:s förstasida där besökaren möts av orden ”JULKLAPPAR SOM RÄDDAR BARNES LIV. Köp dina julklappar i gåvoshopen.”¹³⁸ Likaså beskrivs de bloggare som sprider UNICEF:s budskap rädda liv och lösa problem:

Blogga och utrota polio!¹³⁹

Är du bloggare? Vill du göra något viktigt i jul? Hjälp oss sprida budskapet om UNICEFs arbete för att vaccinera barn mot polio. Tillsammans kan vi utrota den dödliga sjukdomen.¹⁴⁰

UNICEF Sverige och sociala medier

UNICEF Sverige har även integrerat sociala medier i sin hemsida, vilket gör det möjligt för besökare att dela sidor och skapa egna insamlingar riktade mot specifika projekt som de kan sprida via Facebook, mail eller sms. Likaså kan givaren via Facebook och Twitter dela och visa upp de donationer de har gjort till gåvoshopen eller särskilda insamlingar. UNICEF menar att engagemanget via sociala medierna kan utgöra en viktig del av deras arbete:

Genom att sprida budskapet hjälper du oss snabbt och enkelt i kampen för varenda unge. Dela innehållet på unicef.se, gilla oss på Facebook, följ oss på twitter och You Tube.¹⁴¹

Emellertid visar UNICEF upp en ambivalent inställning till dessa sociala medier. Visserligen hyllas möjligheten att sprida information och därmed uppmana till engagemang och stöd, vilket synliggjorts ovan, men samtidigt riktar UNICEF kritik mot att så många uppmärksammar katastrofer och globala problem genom sociala medier, utan att faktiskt bidra till arbetet rent ekonomiskt. UNICEF beskriver det på följande vis:

---

¹³⁶ UNICEF Sverige, *Bli Världsförälder*, 2013-11-21

¹³⁷ UNICEF Sverige, *Varför Världsförälder*, 2013-11-21

¹³⁸ UNICEF Sverige, *Förstasidan*, 2013-11-25

¹³⁹ UNICEF Sverige, *Sprid Budskapet*, 2013-11-21

¹⁴⁰ UNICEF Sverige, *Publicera en bloggpost för att utrota polio*, 2013-12-04

¹⁴¹ UNICEF Sverige, *Engagera dig*, 2013-02-04

'Like' En liten knapp som visar att man bryr sig. Inget fel i det. Men att gilla något förändrar inte världen. Likes är inte pengar.¹⁴²

Vi gillar verkligen när folk gillar oss, men för att kunna rädda barns liv behöver vi gamla hederliga pengar.¹⁴³

Kritiken illustreras vidare i tre filmklipp med Henrik Schyffert och Yohio som försöker att använda likes istället för pengar på en restaurang, i en klädesbutik och hos barberaren. När förslaget om att betala med likes yttras svarar de som skall ta emot betalningen med oförstående och förvåning. Schyffert tar det som självklart att det går att betala med likes och Yohio instämmer. Dessa filmklipp är en del av en kampanj där UNICEF Sverige vill lyfta att det ej är tillräckligt med likes. Det krävs pengar för att kunna hjälpa.¹⁴⁴

Summering av resultat

UNICEF Sverige använder sig av tre huvudsakliga legitimeringsstrategier. Den första legitimeringsstrategin berör hur UNICEF Sverige hävdar sin globala auktoritet och det unika inflytande. Detta genom att påvisa sin nära relation med FN samt sin expertis. Det faktum att UNICEF:s arbete grundar sig på den universellt accepterade barnkonventionen hjälper organisationen att vidare hävda sin auktoritet och sitt inflytande i det globala samhället.

Den andra legitimeringsstrategin berör hur UNICEF Sverige påvisar sin unika arbetsmetod och de positiva resultat som uppnås, inte enbart för enskilda individer utan för hela samhället. Den unika arbetsmetoden består av konkreta hjälpinsatser i kombination med ett aktivt utbildnings- och påverkansarbete. Insatserna syftar till att ge barn möjlighet att växa upp till starka och friska vuxna med stor kunskap om sina rättigheter, som de sedan kan föra vidare till kommande generationer.

Den tredje legitimeringsstrategin berör det faktum att UNICEF Sverige hävdar att de hjälper de barn som är mest utsatta. Dessa barn utgörs av de barn som lever i områden drabbade av en utbredd fattigdom, krig eller naturkatastrofer. UNICEF:s insatser tycks koncentreras till områden kring Afrika, Mellanöstern, södra och östra Asien. Utöver detta framhålls flickor vara särskilt utsatta då de på grund av misogyna förhållanden i större grad riskerar att dö eller utsättas för övergrepp i dessa utsatta områden. Det arbete som bedrivs inom Sverige syftar inte främst till direkta hjälpinsatser utan snarare till att bedriva ett aktivt påverkans- och marknadsföringsarbete för att synliggöra UNICEF och deras verksamhet.

---

¹⁴² UNICEF Sverige, *Blogga och utrota polio*, hämtad 2013-11-21

¹⁴³ UNICEF Sverige, *Vi gillar likes, men vi behöver pengar också!*, 2013-12-04

¹⁴⁴ UNICEF Sverige, *Lördag med likes*, 2013-12-13

UNICEF Sverige uppmanar till engagemang och stöd genom att presentera sin information på ett sådant sätt att läsaren ser en koppling mellan de problem som existerar, de barn som lider, UNICEF:s insatser och lösningen på problemet. UNICEF framhäver även i dessa presentationer betydelsen av det privata engagemanget och stödet. UNICEF Sverige lyfter kontinuerligt fram personliga berättelser gällande specifika barn på sin hemsida för att konkretisera insatserna. Givaren har även möjligheten att via sociala medier sprida UNICEF:s budskap och kan på detta vis även visa upp sitt engagemang och stöd inför omgivningen. Dock tycks UNICEF inte betrakta de sociala mediernas som enbart positiva då de har en förmåga att förminska betydelsen av ekonomiska donationer till organisationen.

DISKUSSION

I detta kapitel diskuteras den i resultatdelen redovisade empirin i relation till den tidigare forskning och de teoretiska begrepp som tidigare presenterats under *Teoretisk referensram*. Kapitlet presenterar vidare studiens slutsatser för att sedan övergå till en kritisk reflektion över studiens tillvägagångsätt. Slutligen presenteras förslag på fortsatt forskning.

Behovet av legitimitet och tillit

Legitimitet och trovärdighet är förutsättningar för en organisations existens och fortlevnad. Exempelvis förutsätts ekonomiska donationer av att allmänheten litar på att de skänkta pengarna kommer att användas på ett lämpligt sätt av organisationen i fråga.¹⁴⁵ Graden av tillit hos givaren speglar den legitimitet och trovärdighet som organisationen har uppnått i samhället som helhet. För att vinna givarens och därmed allmänhetens tillit måste organisationen etablera ett gott rykte och på ett effektivt sätt kommunicera ut sitt budskap.¹⁴⁶ De sätt som UNICEF Sverige hävdar sitt inflytande, sin expertis och sina metoder på kan tänkas vara strategier för att just etablera detta rykte och därmed ett förtroende hos allmänheten.

Vi kan även betrakta UNICEF Sveriges legitimeringsstrategier som ett sätt för organisationen att hävda sin särart och sitt mervärde, för att använda de begrepp som har etablerats inom det forskningsfält som berör civilsamhället. Civilsamhällets idéburna organisationer behöver berättiga sin existens och funktion genom att påvisa att de kan bidra med någonting mer eller annorlunda än vad de offentliga eller marknadsdrivna verksamheterna kan.¹⁴⁷ Behovet av att hävda sin särart och sitt mervärde, det vill säga behovet av att påvisa det som skiljer organisationen från andra verksamhetsformer, kan tänkas bero på det

---

¹⁴⁵ Torres-Moraga, Vásquez-Parraga & Barra, 2010; O'Neill, 2009

¹⁴⁶ Torres-Moraga, Vásquez-Parraga & Barra, 2010

¹⁴⁷ Hultén & Wijkström, 2006

faktum att organisationer som UNICEF Sverige befinner sig i en viss konkurrenssituation. UNICEF Sverige är att betrakta som en av många idéburna organisationer som strävar efter att bidra med lösningar på sociala problem, var och en med sin profil. När UNICEF Sverige profilerar sig, genom att exempelvis påvisa sin anknytning till FN och hur deras insatser riktar sig till de mest utsatta, gör de detsamma som företag på en marknad gör för att påvisa varför just deras produkt bör väljas framför konkurrenternas.

UNICEF Sverige som oberoende och politiskt obundet FN-organ

På UNICEF Sveriges hemsida beskrivs UNICEF som en oberoende och politiskt obunden organisation.¹⁴⁸ Organisationen oberoende går emellertid att ifrågasätta med tanke på den nära relation UNICEF besitter med såväl FN, nationers regeringar, övriga organisationer, företag samt privatpersoner. UNICEF är ekonomiskt beroende av donationer från dessa aktörer, med undantag från FN, vilket kan tänkas försätta organisationen i en viss beroendeställning. Det tydliga fokus som föreligger på UNICEF Sveriges hemsida i att locka till nya och fler donationer visar hur frivilliga organisationer, trots sitt hävdade oberoende, kan tänkas vara under stor påverkan av politiska och framför allt ekonomiska intressen. Likaså stärker detta det ovanstående resonemanget kring att det föreligger en konkurrenssituation mellan idéburna organisationer, just på grund av beroendet av frivilliga donationer.¹⁴⁹

Förverkligandet av barnkonventionen

UNICEF syftar till att förverkliga den idé som organisationen grundar sin verksamhet på, det vill säga barnkonventionen.¹⁵⁰ Organisationen direkta insatser samt det aktiva utbildnings- och påverkansarbetet syftar till att förändra samhällsstrukturer så att de överensstämmer med barnkonventionens föreskrifter. UNICEF Sverige beskriver hur de lär barnen att vara medvetna om de rättigheter som barnkonventionen föreskriver dem. På detta sätt kan barnen växa upp till att bli ansvarfulla, ”friska och starka vuxna”¹⁵¹, så att de i sin tur kan stödja sina egna barn samt bidra till samhället. Med andra ord används barn som en sorts drivande kraft för att främja en positiv samhällsutveckling, vilket synliggör den förändrade synen på barn och barndom. Att vara barn har kommit blivit till det stora livsprojektet i det nutida samhället. Barndomen handlar numera om att skapa förutsättningar för att individer såväl som samhället i sin helhet ska kunna utvecklas i önskvärd riktning. Det ställs följaktligen allt större krav på det globala samhällets barn.¹⁵²

---

¹⁴⁸ UNICEF Sverige, *Vår unika arbetsmetod*, 2013-11-14

¹⁴⁹ Gavelin, Kassman & Engel, 2010

¹⁵⁰ Blennberger, 1993

¹⁵¹ UNICEF Sverige, *Fattigdom*, 2013-11-25

¹⁵² Sandin, 2003

Det faktum att barnkonvention har ratificerats av nästan samtliga av världens stater tyder på hur globaliseringen präglar rättsnormer till att bli mer liktydiga. Det skulle således kunna tänkas råda en form av konsensus kring konventionens betydelse. Men denna konsensus, som verkar vara allmängiltig på ytan, krackelerar vid närmare granskning. Exempelvis existerar det ingen självklar definition av barnets bästa då barnkonventionen lämnar stort utrymme för tolkningar av kulturell, religiös och samhällslig börd.¹⁵³ Även om det kontextuella hänsynstagandet kan tänkas stärka UNICEF:s politiska neutralitet är det å andra sidan problematiskt. Det arbete UNICEF utför för just barnens bästa, så som det beskrivs för givaren, kan i och med detta nämligen skilja sig från hur det faktiskt implementeras vid de faktiska insatserna. Barnkonventionen och dess kontextuella betydelse bör därmed problematiseras av UNICEF i en större utsträckning.

Förtjänt utsatta och oförtjänt utsatta

En av UNICEF Sveriges huvudsakliga strategier för att legitimera sin verksamhet berör det faktum att organisationen hävdar att de hjälper de barn som är *mest utsatta*. I resultatet presenterades det hur organisationen, med hjälp av särskilda kriterier, definierar vilka dessa barn är. De mest utsatta barnen utgörs av de barn som lever under de, enligt kriterierna, *mest* oskäligen levnadsförhållandena.

Samhället har i flera århundraden gjort en åtskillnad mellan förtjänta respektive oförtjänta fattiga i syfte att rättfärdiga det faktum att hjälp endast bistås vissa individer medan andra förpassas utom synhåll.¹⁵⁴ Med hjälp av denna åtskillnad kan samhällets mer privilegierade individer, som Bauman uttrycker det, ”försona sig med den eviga närvaron av fattiga och tillåta samhället att leva mer eller mindre stilla och tillfreds med sig självt i deras närvaro.”¹⁵⁵ Åtskillnaden blir följaktligen en strategi för att avsäga sig det allomfattande moraliska ansvaret inför samhällets sociala problem.

Den huvudsakliga problematiken som följer av att definiera vilka individer som är förtjänta respektive oförtjänta av sin fattigdom är att de oförtjänta fattiga individerna hålls ansvariga för sin egen situation. Samhället har nämligen en tendens att se det som att fattiga eller utsatta individer, i synnerhet om dessa lever inom områden med ett utvecklat välfärdssystem och ett högt BNP per capita, inte har kunnat ta tillvara på de möjligheter som erbjuds. Detta trots att samhällssystemet kan innefatta brister som orsakar utsattheten, så som exempelvis ojämnt fördelade resurser, stora ekonomiska klyftor mellan olika socioekonomiska grupper eller bristande sociala välfärdssystem. Således

---

¹⁵³ Schiratzki, 2003

¹⁵⁴ Bauman, 1998a; Qvarsell, 1993

¹⁵⁵ Bauman, 1998a, s. 97

förskjuts ansvaret från systemet till individen och utesluter vissa människor från det gemensamma samhällsliga ansvaret.¹⁵⁶

UNICEF:s definition av *de mest utsatta* barnen skulle kunna betraktas som en tendens till att definiera vilka barn som är *förtjänt utsatta* respektive *oförtjänt utsatta* i det globala samhället. Barnen UNICEF riktar sina insatser till och lyfter på den svenska hemsidan skulle kunna betraktas som barnen som är mest förtjänta av hjälp, medan världens övriga utsatta barn förpassas bortom synhåll för hemsidesbesökaren. Det finns därmed en risk att en allt för sträng definition och åtskillnad tenderar att upprätthålla givarens distans till det mänskliga lidande i sin helhet, vilket i sin tur riskerar att erodera UNICEF:s arbete med att hjälpa alla världens utsatta barn och förverkliga barnkonventionen.

Den skillnad som existerar i typer av insatser som UNICEF utför i Sverige respektive i mindre utvecklade områden utomlands synliggör vidare detta resonemang. Det faktum att UNICEF Sveriges huvudsakliga arbete inom Sverige tycks utgöras av opinionsarbete snarare än direkta hjälpinsatser synliggör hur Sverige som nation, med sitt utvecklade välfärdssystem, förväntas kunna hantera samhällets sociala problem utan ingripande från civilsamhällets organisationer. De utsatta barnen i Sverige tycks därmed inte betraktas som *förtjänt utsatta* i det avseendet att de i jämförelse med världens övriga utsatta barn lever under en sådan hög levnadsstandard att de inte är prioriterade av UNICEF. Om ett barns utsatthet bör definieras utifrån den kontext barnet befinner sig i, vilket UNICEF Sverige själva hävdar när de beskriver att “sett ur barnets perspektiv och i enlighet med barnkonventionen har barn alltid rätt att ses utifrån den kontext och det samhälle de lever i”¹⁵⁷, är valet att utesluta de barn som lever i utsatthet inom en välutvecklad välfärdsstat att betrakta som orättvist och ej i linje med UNICEF:s egna ideal. Detta då välfärdsstatens insatser kan tänkas brista och inte nå fram till alla utsatta barn.

Ovanstående resonemang ligger i linje med idén om att den svenska befolkningen förväntar sig att sociala problem inom Sverige ska hanteras av det statliga välfärdssystemet. Att Sveriges befolkning inte tycks stödja insamlingar som syftar till att stävja sociala problem inom Sverige i samma omfattning som de stödjer insatser riktade till andra nationer, kan tänkas förklara varför UNICEF Sverige inte utför direkta hjälpinsatser inom Sverige.¹⁵⁸ Likaså stärker det faktum att UNICEF:s universella insatser främst riktas mot områden som inte innefattar UNICEF:s nationalkommittéationer, vilka utgörs av nationer som ej faller in under de ovanstående kriterierna för var insatser sker, detta resonemang.

---

¹⁵⁶ Bauman, 1998a

¹⁵⁷ UNICEF Sverige, *Fattigdom*, 2013-11-14

¹⁵⁸ Jämför Vamstad & von Essen, 2006; Svedberg & Trägårdh, 2006

Konsumtionen av upplevelsen

Vi skulle emellertid kunna tänka oss att behovet av UNICEF Sveriges insatser inom Sverige skulle kunna tänkas öka i framtiden. Mycket tyder på att den traditionella välfärdsstaten avvecklas, eller åtminstone förändras, samtidigt som betydelsen av och förtroendet för de frivilliga organisationerna ökar.¹⁵⁹ Men hur kan vi förstå denna utveckling? Idén om konsumtionssamhällets utveckling bidrar med ett perspektiv.

I konsumtionssamhället söker människor, i egenskap av konsumenter, ständigt efter nya begär. De strävar efter att konsumera nya upplevelser i syfte att tillfredsställa de ständigt nytillkomna behoven och på det viset göra livet meningsfullt.¹⁶⁰ Ur ett konsumentperspektiv framstår det som mer givande att stödja och engagera sig i en organisation lik UNICEF Sverige än att investera i den traditionella välfärdsstaten. Engagemanget i de frivilliga organisationerna förutsätter nämligen en valfrihet och ett aktivt, frivilligt val. Denna valfrihet är staten, med sitt tvingande skattesystem, oförmögen att ge. Civilsamhällets organisationer tenderar därför att konkurrera ut den offentliga sektorn i kampen om att förmedla upplevelser till konsumenten.

De frivilliga organisationerna konkurrerar inte enbart med den offentliga sektorn, utan även med varandra. Organisationerna måste därför hävda sin egen produkt, det vill säga den upplevelse de har att erbjuda. UNICEF Sverige kan i hänsyn till detta resonemang betraktas som en förmedlare av *upplevelsen av att hjälpa* till samhällets konsumenter. Den presentationsstrategi som UNICEF Sverige använder sig av på sin hemsida för att uppmana till engagemang och stöd kan tänkas bottna i ett försök att framhäva denna upplevelse.

Med utgångspunkt i tanken om konsumtionssamhället kan vi betrakta UNICEF:s meningsfulla hjälpinsatser som förpackade till köpbara produkter. Produkten innefattas av upplevelsen av att utgöra en betydelsefull del av organisationens arbete samt av upplevelsen av att rädda utsatta barns liv och bidra till en positiv samhällsutveckling. Upplevelsen går att konsumera som en engångsprodukt, i form av en katastrofgåva eller fältprodukt i gåvoshopen. Likaså tillhandahålls upplevelsen av UNICEF Sverige som en mer varaktig produkt, då organisationen erbjuder privatpersoner att bli Världsföräldrar samt företag att utforma mer långvariga samarbeten med organisationen.

Genom att lyfta enskilda barn och personliga berättelser kan vi tänka oss att denna upplevelse förstärks ytterligare av UNICEF Sverige. Tack vare de personliga berättelserna konstrueras en artificiell mottagare och hemsidans besökare får därmed möjligheten att till en viss grad befinna sig i mottagarens direkta närvaro för att betrakta insatsernas resultat och etablera en sorts

---

¹⁵⁹ Jämför Adloff, 2009

¹⁶⁰ Bauman, 2002

personlig kontakt med de utsatta individerna som UNICEF bistår. Det globaliserade samhällets upplösande av tid och rum gjort geografiska skillnader allt mer obetydliga, vilket i sin tur innebär att vi nu befinner oss ”i varandras omedelbara, rent av intima närhet.”¹⁶¹ Bilder och texter, likt dem på UNICEF Sveriges hemsida, förmedlar världens katastrofer och misär på ett sådant sätt som gör oss alla till åskådare och vittnen till utsatta människors lidande.

I de personliga berättelserna konkretiseras även problemen i en sådan hög grad att det blir enkelt för läsaren att relatera till problemet och se en enkel lösning. Av en sådan konkretisering följer emellertid en risk för att de sociala problemens verkliga vidd tonas ned.¹⁶²

Genom att konstruera en artificiell mottagare skapas förutsättningar för givaren att konsumera en upplevelse som skapar livsmening, inte enbart för de utsatta individerna utan även för sig själv. Dock är det inte endast livsmening som upplevelsen kan tänkas framkalla. Vi kan även se hur UNICEF Sverige, med sin presentationsstrategi, kan tänkas framkalla en ambivalent känsla av skräckblandad förtjusning hos läsaren. Denna ambivalens går att beskriva genom att likna UNICEF Sverige vid *Främlingen med janusansikte*.¹⁶³

UNICEF Sveriges janusansikte

Konsumtionslivet skapar stora förutsättningar för frihet och njutning, som följer av det faktum att individen inte omfattas av några större moraliska förpliktelser och inte åläggs något större ansvar för sina medmänniskor. Samtidigt är det moderna konsumtionslivet ett otryggt liv, full av faror och hot. *Främlingen med janusansikte* symboliserar båda dessa sidor av det moderna livet; såväl den förföriska sidan, som lovar glädje och äventyr, som den hotfulla, olycksbådande sidan.¹⁶⁴

UNICEF Sverige uppvisar såväl den glädjefulla som den hotfulla sidan på sin hemsida. Å ena sidan uppvisar de en sida där de målar upp världens lidande och misär mycket bildligt och talande. Denna sida uppvisas främst under hemsidessektionen *Vad vi gör* men förekommer även i en mildare grad under de sidor som direkt uppmanar till engagemang och stöd. De sociala problemen beskrivs här som massiva och komplexa. Med detta ansikte vänt mot läsaren beskriver UNICEF Sverige således en hemsk och mycket reell verklighet. En verklighet där barn tvingas skjuta sina föräldrar innan de förs bort för att bli barnsoldater, där små flickor dör efter att ha genomgått en könsstympling med smutsiga instrument och där barn placeras i fängelse på grund av sin hemlöshet. Den verklighet som beskrivs av detta ansikte är så pass otäck att den skulle

---

¹⁶¹ Bauman, 2004, s. 23

¹⁶² Bauman, 1998a

¹⁶³ Bauman, 1995

¹⁶⁴ Bauman, 1995

kunna uppfattas som lockande i sin gåtfullhet. Detta då den är så pass främmande och okänd. Samtidigt är den så pass hotfull och olycksbådande att den blir skrämmande.

Den globala fattigdomens komplexitet är som bortblåst när UNICEF Sverige visar upp den andra halvan av sitt janusansikte för läsaren. Denna sida visas främst upp under de sektioner där organisationen direkt uppmanar till givande, det vill säga *Stöd oss* och *Engagera dig*, och kan betraktas som förledande då den förenklar den sociala problematiken till att handla om konkreta fenomen så som hunger eller brist på medicin. Här beskrivs det exempelvis hur 110 påsar vätskeersättning, vilket läsaren genom ett enkelt knapptryck kan köpa för endast 67 kronor, räddar barns liv. Detta förstärks av bilder på glada barn som tack vare vätskeersättningen har överlevt. Detta ansikte ger läsaren glädje utan att kräva någon större lojalitetsförklaring. Det enda den kräver är en enkel engångsdonation.

UNICEF Sverige, med sitt janusansikte, bidrar således till att ge läsaren en full upplevelse. En upplevelse blandad av möjligheter och hotbilder, njutningar och faror. Att få ta del av världens hemsgheter och barns lidande för att sedan få utgöra en del av lösningen ger läsaren en upplevelse av att den har gjort någonting meningsfullt, men utan att tyngas av något större ansvar. Den retorik som används föreskriver nämligen inte läsaren någon direkt skyldighet att hjälpa. Att hjälpa framställs snarare vara läsarens fria val. Givaren belastas följaktligen inte av några bestående skyldigheter. Konsekvenserna av att stödja UNICEF Sveriges arbete behöver därför nödvändigtvis inte, som Bauman uttrycker det, ”vara längre än ögonblickets njutning.”¹⁶⁵

Den kollektiva konsumtionen och dess problematik

Trots att konsumtionen är att betrakta som en enskild och individuell handling kan konsumtionens njutning förstärkas när den sker i närvaron av andra konsumenter i ett gemensamt forum. Individens och dess val förstärks och bekräftas nämligen genom att kopieras av andra konsumenter, vilket ökar konsumtionens tillfredsställelse.¹⁶⁶ Det faktum att sociala medier är så starkt integrerade i UNICEF Sveriges hemsida och i dess verksamhet kan tänkas förstärka den njutning som följer av upplevelsen av att hjälpa. Med hjälp av sociala medier kan givaren nämligen visa upp och dela sina insatser, och på så vis mötas av bekräftelse och uppsmuntran från sin omgivning. Likaså får givaren möjlighet att ta del av andra individers insatser och kan därmed tänkas vinna njutning av den gemenskap och igenkänning som uppstår. Givaren får även genom de sociala medierna och delningen av UNICEF Sveriges sidor möjlighet

---

¹⁶⁵ Bauman, 1995, s. 168

¹⁶⁶ Bauman, 1998a

att konstruera en identitet som innefattar filantropiska drag, vilket kan tänkas uppfattas som sympatiskt och statushöjande.

Att de sociala medierna förstärker upplevelsen av att hjälpa är dock inte helt oproblematiskt. Det bidrar nämligen till att små, relativt obetydliga insatser, så som att skriva ett blogginlägg om UNICEF Sveriges arbete eller att gilla organisationens sida på Facebook, framstår som tillräckliga för att rädda barns liv – en problematik som UNICEF Sverige själva lyfter. Detta gör det enkelt för individer att välja en relativt passiv ställning, att fortsätta vara åskådare, gentemot organisationens arbete och känna sig tillfreds med sina kortvariga, enskilda insatser. De sociala medierna tenderar därmed, liksom presentationen av de personliga berättelserna, att ta udden av de sociala problemens verkliga omfattning och reducera dem till ett konkret problem med en konkret, enkel lösning.¹⁶⁷

Med hänsyn till att UNICEF Sverige själva tycks betrakta de sociala medierna och dess inverkan på organisationens arbete med en viss skepsis är det intressant att diskutera huruvida det ställs några yttre krav på organisationen att göra sig synlig i sociala medier. Kravet på en integration av de sociala medierna i organisationen kan nämligen tänkas vara en del av den marknadsivering av civilsamhället som sker i allt högre omfattning idag.¹⁶⁸ Givet att frivilliga organisationer använder sig allt mer av marknadsstrategier i sin verksamhet är det rimligt att tänka sig att UNICEF Sverige, något motvilligt, använder sig av de sociala medierna för att kunna konkurrera med övriga aktörer inom fältet. Detta trots att de konsekvenser som följer de sociala medierna skapar en konflikt med UNICEF:s huvudsakliga uppdrag då det tenderar att förminska deras insatser och vad som krävs för att genomföra dem. Insatserna reduceras till att bli något förenklat och kommersialiserat: en upplevelse för givaren snarare än en insats för mottagaren.

Relationernas adiaforisering

Den huvudsakliga strategi som UNICEF Sverige använder sig av för att uppmåna till engagemang och stöd kan sammanfattas som att presentera de sociala problemen med hjälp av personliga berättelser, beskriva lösningarna så att givaren upplever att de utgör en del av lösningen, paketera hjälpinsatserna till köpbara produkter samt att integrera de sociala medierna i detta. Emellertid åtföljs denna strategi av en viss moralisk problematik, avseende den relation som byggs upp mellan läsaren och de individer som är mottagare av UNICEF:s hjälpinsatser. Mottagaren, som porträtteras på hemsidan i form av de berättelser som berör mänskligt lidande och utsatthet, reduceras till att enbart vara detta, det vill säga utsatt och lidande. Vi skulle kunna betrakta det som att relationen

---

¹⁶⁷ Jämför Bauman, 1998a

¹⁶⁸ Garsten, 2005; Wijkström & Einarsson, 2011; Gavelin, Kassman & Engel, 2010

mellan givare och mottagare är *adiaforiserad*. Det vill säga, relationen till mottagarna av hjälpinsatserna tenderar att bli omoralisk, då den blir anonym och oengagerad. Relationen innefattar ej hela personen utan snarare några ”intressanta” och ”utvalda” delar.¹⁶⁹

De individer som stödjer frivilliga organisationen har inte möjlighet att kommunicera direkt med mottagaren, utan är till fullo beroende av organisationens bild av insatserna och dess resultat.¹⁷⁰ Relationen mellan givare och mottagare kan därmed betraktas vara konstruerad av organisationen. Trots UNICEF Sveriges försök att föra givaren närmare mottagaren och dennes liv, och på detta vis öka givarens medvetenhet kring det lidande som existerar i världen, kvarstår det faktum att det är UNICEF Sveriges förmedlade bild av mottagaren som presenteras på hemsidan. Den faktiska mottagaren har i sin tur inte några större förutsättningar att etablera en relation till givaren. Givaren och mottagaren kan därmed tänkas befinna sig i ett ömsesidigt främlingskap.

Moralen och karnevalen

Efter att ha studerat UNICEF Sveriges hemsida med avseende på hur de legitimerar sin verksamhet samt hur de uppmanar till engagemang och stöd landar vi i studiens primära fråga; vilken roll spelar en organisation som UNICEF Sverige i dagens samhälle? Är den att betrakta som en sorts *välgörenhetskarneval*, det vill säga ett spektakel där världens privilegierade individer får möjlighet att få utlopp för sina undertryckta moraliska känslor, för att sedan kunna återgå till den vardagliga likgiltigheten inför samhället utsatta människor?¹⁷¹ Eller är UNICEF Sveriges arbete och de donationer som allmänheten gör snarare att betrakta som rent solidariska och empatiska handlingar, i syfte att uppnå en global jämlikhet och rättvisa? Detta är två ytterligheter där vi i våra resonemang finner att UNICEF Sverige bär drag av båda.

En organisation som UNICEF Sverige utgör ett forum där allmänheten kan informeras, uppmärksammas och få en möjlighet att utgöra en del av det pågående och betydelsefulla arbetet mot samhällets sociala problem. Organisationens verksamhet, samt allmänhetens stöd och engagemang till det, går att betrakta som ett samhällsfenomen vilket ger människor möjlighet att få utlopp för sin *moraliska instinkt*. Det vill säga ”instinkten att känna ansvar för integriteten och välbefinnandet hos andra människor som är svaga, olyckliga eller lidande.”¹⁷² Med andra ord; instinkten att känna medlidande och empati. Detta skulle kunna betraktas som ett positivt inslag i det globala samhället där globaliseringen kan ses som en etisk utmaning som ställer högre krav på ansvar

---

¹⁶⁹ Bauman, 1995

¹⁷⁰ Torres-Moraga, Vásquez-Parraga & Barra, 2010

¹⁷¹ Bauman, 1998a

¹⁷² Bauman, 1998a, s. 114

för mänskligheten.¹⁷³ Problematiken, så som vi ser det, uppstår först när utloppet för denna moraliska instinkt blir reducerat till något kortvarigt och kommersialiserat.

Vi är av uppfattningen att det finns inslag i UNICEF Sveriges verksamhet som tenderar att närma sig den ovan beskrivna välgörenhetskarnevalen. Dessa delar utgörs av den konsumtionsinriktade strategi som tycks föreligga i UNICEF Sveriges uppmanande till engagemang och stöd. Som framkommit tidigare utgörs den huvudsakliga problematiken gällande UNICEF Sveriges textframställning på sin hemsida av hur hjälpinsatserna blir till upplevelser för givaren att konsumera. Den globala sociala problematiken reduceras därmed till något förenklat och kommersialiserat. Det innebär nödvändigtvis inte att problemen eller insatserna förminskas av organisationen i sig i deras faktiska verksamhet. Däremot konstrueras en skev bild för allmänhetens att beskåda. En bild av att det räcker med att skänka 100 kronor i månaden för att rädda världen.

Ovanstående resonemang syftar inte till att förminska de hjälpinsatser som UNICEF utför, utan snarare att uppmärksamma det faktum att UNICEF Sverige själva tenderar att förminska dem genom en allt för kommersiell retorik. Vi är av uppfattningen att UNICEF Sverige står inför en stor utmaning i och med att det kortsiktiga konsumentssamhället kan ha raserat modernitetens ”löfte om universell lycka och avskaffandet av allt onödigt lidande”.¹⁷⁴ Samhällets kortsiktighet utgör därmed ett hot mot UNICEF långsiktiga visioner.

Slutsatser

UNICEF Sverige legitimerar sin verksamhet genom tre huvudsakliga strategier. Dessa avser hävdandet av den globala auktoriteten och det unika inflytandet, hävdandet av organisationens unika arbetsmetod samt hävdandet av att organisationen hjälper de mest utsatta barnen i världen. Strategierna visar att UNICEF strävar efter att etablera och upprätthålla givartillit i syfte att skapa ett gott rykte i samhället. Detta är en förutsättning för organisationens fortlevnad. Likaså kan dessa strategier betraktas som en följd av de krav som ställs på civilsamhällets organisationer att framhålla sin verksamhet på grund av den konkurrenssituation som existerar. Strategierna bär på problematiska drag då definitionen av de mest utsatta barnen kan ses som en åtskillnad mellan vilka barn som är förtjänta respektive oförtjänta av sin utsatthet. Likaså bär förverkligandet av barnkonventionen på problematiskt drag då det inte råder någon universell enighet kring konventionens betydelse.

UNICEF Sverige uppmanar till engagemang och stöd genom att förmedla en upplevelse av att hjälpa. UNICEF presenterar sin information på ett sådant sätt att läsaren ser en koppling mellan de problem som existerar och de lösningar

---

¹⁷³ Jämför Bauman, 2004

¹⁷⁴ Bauman, 2004, s. 76

UNICEF kan bistå, med hjälp av givarens engagemang och stöd. Upplevelsen förmedlas genom att lyfta personliga berättelser och på så sätt föra givaren närmare mottagaren. Denna upplevelse skapar mening och tillfredsställelse hos givaren, och förstärks vidare med hjälp av de sociala medierna, vilka ger givaren möjlighet att visa upp sitt engagemang inför andra. Detta fenomen går att förstå som en följd av konsumtionssamhällets utveckling.

UNICEF Sveriges roll i det nutida globaliserade samhället kan betraktas som mycket inflytelserikt. Organisationens verksamhet utgör ett betydelsefullt bidrag i det globala samhället då det uppmanar till global solidaritet och främjar människans behov av utlopp för den moraliska instinkten. Emellertid tenderar UNICEF Sverige, i sitt aktiva uppmanande till engagemang och stöd, att förenkla den sociala problematiken och reducera hjälpinsatserna till att bli kommersialiserade produkter för givaren att konsumera.

Kritisk reflektion

För att kritiskt reflektera över studiens metodologiska tillvägagångssätt och diskutera studiens kvalitet kan vi utgå ifrån de tre kvalitetskraven som berör studiens trovärdighet, överförbarhet och pålitlighet.¹⁷⁵

En studies trovärdighet är beroende av huruvida dess beskrivningar, tolkningar och slutsatser uppfattas göra det studerade fenomenet rättvisa.¹⁷⁶ En ständigt utvecklande förståelse i enlighet med den hermeneutiska spiralen har varit viktig för att göra rimliga tolkningar och undvika förhastade slutsatser. Att vi har varit två som arbetat med studien har inneburit en styrka då vi har haft möjligheten att diskutera och ifrågasätta varandras tolkningar av datamaterialet. Vi har även kunnat bearbeta texterna var för sig för att sedan jämföra våra enskilda tolkningar med varandra, och på så sätt nå en gemensam tolkning som upplevs vara rimlig. Ytterligare ett sätt att hantera risken för förhastade slutsatser har varit att låta materialet vila i perioder för att sedan på nytt tolkas efter några dagar.

En kritik mot studiens trovärdighet består av att det ej har skett någon form av respondentvalidering. Med andra ord har inga hemsidesbesökare eller representanter från UNICEF Sverige tagit del av studien för att ge sina synpunkter på våra tolkningar. Intervjuer av hemsidesbesökare, aktiva givare, personal eller talespersoner skulle av denna anledning ha fungerat väl som ett komplement till denna textanalys, och därmed höjt studiens trovärdighet. Intervjuer hade hjälpt oss framställa en bild av UNICEF Sverige som var mer förankrad i organisationens medarbetare, hemsidesbesökare eller givares subjektiva uppfattningar snarare än våra egna. Likaså hade ett alternativt fokus

---

¹⁷⁵ Bryman, 2011

¹⁷⁶ Bryman, 2011

på UNICEF Sveriges hemsida, där exempelvis UNICEF Sveriges blogginlägg analyserats, kunnat etablera denna förankring.

Med hänsyn till ovanstående resonemang har det varit viktigt att i texten framhäva att våra slutsatser består av våra subjektiva tolkningar. I slutändan beror studiens trovärdighet på vår förmåga som författare att förmedla våra tolkningar, och med hjälp av direkta utdrag från hemsidan styrka rimligheten i dessa.

Studiesubjektets unika position i kvalitativ forskning innebär att generalisering ej är möjlig och inte heller önskvärd.¹⁷⁷ Däremot är det viktigt att det är möjligt att bedöma överförbarheten av framkomna slutsatser till andra kontexter. UNICEF Sverige utgör ett exempel på en idéburen organisation, vilket gör att de delar vissa karaktäristika med andra idéburna organisationer. Således bör det vara möjligt att nyttja denna studies slutsatser för att bringa förståelse till hur andra idéburna organisationer legitimerar sin verksamhet samt uppmanar till engagemang och stöd. Som tidigare nämnt i detta kapitel innefattas denna överförbarhet dock av vissa begränsningar. Likväl som UNICEF Sverige delar karaktäristika med andra organisationer kan de skilja sig ifrån dessa ur vissa avseenden. Exempelvis utgör UNICEF Sveriges gåvoshop ett tämligen säreget drag, som i hög grad har påverkat studiens slutsatser kring vilka strategier som används för att uppmana till engagemang och stöd. Även om gåvoshopsfenomenet tycks bli vanligare, och förekommer hos organisationer som Rädda Barnen, SOS Barnbyar och Röda Korset,¹⁷⁸ tycks fenomenet vara tämligen avgränsat till organisationer med humanitär inriktning. Studiens överförbarhet gällande uppmanandet av engagemang och stöd blir med andra ord begränsad till organisationer som likt UNICEF Sverige erbjuder sina hjälpinsatser i form av gåvoprodukter.

Det går vidare att ifrågasätta hur studiens fynd gällande UNICEF Sveriges uppmanande till engagemang och stöd påverkades av det faktum att studiens materialinsamling genomfördes under perioden strax innan jul. Vi skulle kunna tänkas oss att UNICEF Sverige framhävde sin gåvoshop särskilt mycket på sin hemsida under just denna period, vilket skulle kunna ge en skev bild av hur organisationen uppmanar till givande. Samtidigt kan detta anses vara en styrka, då uppmanandet till engagemang och stöd förmodligen framstod tydligare för oss än vad det hade gjort under en annan period.

Förutom trovärdighet och överförbarhet spelar en studies pålitlighet en viktig roll för hurvida studien håller hög kvalité eller ej. Studiens pålitlighet bedöms genom att framhålla transparens i vilka val som gjorts under studiens gång och

---

¹⁷⁷ Bryman, 2011

¹⁷⁸ Rädda barnen, *Ge bort gåvobevis i jul*, 2014-01-12; SOS barnbyar Sverige, *Webshop*, 2014-01-12; Röda korset, *Gåvoshopen*, 2014-01-12

varför.¹⁷⁹ Det har därför varit i vårt intresse att utförligt beskriva hur vi gått tillväga för att finna tidigare forskning, valt ut vårt studiesubjekt och datamaterial samt att beskriva bearbetning- och analysprocessen. Ingående beskrivningar av studiens tillvägagångssätt möjliggör för läsaren att granska och kritisera. Det blir därmed viktigt att uppvisa en transparens och en medvetenhet kring hur val av teori kan ha påverkat bearbetningen av materialet samt studiens slutsatser.

Den huvudsakliga kritiken mot denna studies pålitlighet berör huruvida vår förståelse, samt de teoretiska begrepp som applicerats, har gjort att vi förbisett alternativa tolkningar. Som beskrivits i metodkapitlet upplevde vi det vara svårt att undvika att applicera teoretiska begrepp på materialet. Detta har utgjort vårt stora metodologiska problem och kan ha bidragit till att vi har sett de förklaringar som begreppen visar snarare än att materialet har fått tala obehindrat fritt. Exempelvis fann vi tidigt i studien hur Baumans idéer om konsumtionssamhället var applicerbara på materialet.

Vi kan vidare ifrågasätta huruvida Baumans teorier har lett studiens slutsatser i en viss riktning. I Baumans texter beskrivs hur konsumtionssamhällets utveckling är skadlig för människan, då konsumismen präglar mänskliga relationer till att bli omoraliska. Denna samhällssyn, grundad i marxistisk teoribildning, kan uppfattas som cynisk, överdrivet kritiskt och förenklande. Bland annat lyfter Mark Davis att Baumans teorier kritiserar då de tenderar att överdriva människans valfrihet som en källa till oro. Teorierna kan betraktas som ensidiga i det avseendet att de inte lämnar utrymme för tanken om individens valfrihet som ett positivt fenomen.¹⁸⁰ Vi anser emellertid att det fanns ett behov av applicera ett kritiskt perspektiv för att kunna uppfylla studiens syfte. För att göra problematiseringen av UNICEF Sverige möjlig valde vi att applicera Baumans kritiska teorier, trots att de av ovanstående beskrivna skäl kan uppfattas som tendentiösa och fördömande.

Förslag till fortsatt forskning

Ett förslag på fortsatt forskning är att jämföra UNICEF:s nationalkommittéers hemsidor för att undersöka huruvida studiens slutsatser är applicerbara även på dessa organisationer. En jämförelse skulle även kunna öka förståelsen för hur konstruktionen av de förtjänt utsatta utgår från kontextuella framställningar av vad som är och bör betraktas som sociala problem. Skillnader och likheter nationalkommittéer sinsemellan skulle kunna förstärka eller försvaga teorin kring globaliseringens effekter samt problematisera vidare hur barnkonventionen tolkas kontextuellt.

---

¹⁷⁹ Bryman, 2011

¹⁸⁰ Davis, Mark, *Freedom and Consumerism, A Critique of Zygmunt Bauman's Sociology*, Ashgate, Aldershot, England, 2008

Vi tror även att studier likt denna skulle vara av intresse att utföra på studiesubjekt med liknande karaktäristiska som UNICEF Sverige, det vill säga andra organisationer som arbetar med att bidra med lösningar till sociala problem. Detta för att kunna stärka eller försvaga överförbarheten till hur idéburna organisationer legitimerar sin verksamhet samt uppmanar till engagemang och stöd. Exempel på intressanta studieobjekt skulle kunna vara Rädda Barnen, Röda Korset eller SOS Barnbyar.

Det skulle även vara av intresse att utföra en longitudinell studie för att kunna undersöka huruvida det har skett någon förändring i hur UNICEF Sverige har legitimerat sin verksamhet samt om deras strategier kring uppmanandet till engagemang och stöd har förändrats ur en historisk kontext. Likaså finner vi stora styrkor i att genomföra intervjuer i syfte att förstå människors subjektiva upplevelser av UNICEF Sveriges verksamhet alternativt deras hemsideställning.

REFERENSER

Tryckta källor

Adloff, Frank, What Encourages Charitable Giving and Philanthropy, *Ageing and Society*, Vol. 29, pp. 1185 – 1205, 2009

Ahrne, Göran & Svensson, Peter, *Handbok i kvalitativa metoder*, Liber AB, Malmö, 2011

Bauman, Zygmunt, *Arbete, konsumtion och den nya fattigdomen*, Daidalos, Göteborg, 1998a

Bauman, Zygmunt, *Det individualiserade samhället*, Daidalos AB, Göteborg, 2002

Bauman, Zygmunt, *Globalization: the Human Consequences*, Polity Press, Cambridge, 1998b

Bauman, Zygmunt, *Samhälle under belägring*, Daidalos AB, Göteborg, 2004

Bauman, Zygmunt, *Skärvor och fragment. Essäer i postmodern moral*, Daidalos AB, Göteborg, 1995

Blennberger, Erik, ”Begrepp och modeller” samt ”Språkbruk och ordval” ur *Frivilligt socialt arbete. Kartläggning och kunskapsöversikt*, SOU 1993:82, 1993

Boréus, Kristina, ”Texter i vardag och samhälle” ur *Handbok i kvalitativa metoder*, Ahrne, G. & Svensson, P. (red), Liber AB, Malmö, 2011

Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, Liber AB, Malmö, 2011

Budgetproposition 2013/14:1, *UTGIFTSOMRÅDE 7: Internationellt bistånd*, Finansdepartementet, Stockholm, 2013

Davis, Mark, *Freedom and Consumerism. A Critique of Zygmunt Bauman's Sociology*, Ashgate, Aldershot, England, 2008

Garsten, Christina, ”Globalt socialt ansvar och kollektiva nyttigheter: Vad kan civilsamhället göra?” ur *Civilsamhället. Några forskningsfrågor*, Riksbankens Jubileumsfond i samarbete med Gidlunds förlag, 2005

Gavelin, Karin, Kassman, Anders & Engel, Charlotte, *Om idéburna organisationers särart & mervärde. En forskningskartläggning*, Ersta Sköndal högskola, 2010

Gilje, Nils och Grimen, Harald, *Samhällsvetenskapens förutsättningar*, Daidalos, Stockholm, 2007

- Hultén, Pernilla & Wijkström, Filip, *Särart och mervärde i den ideella sektorn. En studie av ledares syn på de idéburna organisationernas betydelse*, Socialstyrelsen, Stockholm, 2006
- Mason, Jennifer, *Qualitative researching*, Sage Publications, London, 2002
- O'Neill, Michael, Public Confidence in Charitable Nonprofits, *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, Vol. 38, No. 2, pp. 237-269, 2009
- Patton, Michael Quinn, *Qualitative Research & Evaluation Methods*, 3rd ed., Sage Publications, London, 2004
- Qvarsell, Roger, "Välgörenhet, filantropi och frivilligt socialt arbete – en historisk översikt" ur *Frivilligt socialt arbete. Kartläggning och kunskapsöversikt*, SOU 1993:82, 1993
- Sandin, Bengt, "Skolan, barnen och samhället – i ett historiskt perspektiv" ur *Kobran, nallen och majjen. Tradition och förnyelse i svensk skola och skolforskning*. (red) Staffan Selander. Myndigheten för skolutveckling, 2003
- Schiratzki, Johanna, "Barnkonventionen och barnets bästa – globalisering med reservation" ur *Barnets bästa – en antologi om barndomens innebörder och välfärdens organisering*, (red) Gunilla Halldén och Bengt Sandin, Brutus Östlings Bokförlag Symposium, Eslöv, 2003
- Svedberg, Lars & Trägårdh, Lars, *Det civila samhället som forskningsfält. Nya avhandlingar i ett nytt sekel*. Riksbankens jubileumsfond i samarbete med Gidlunds förlag, 2006
- Svedberg, Lars & Trägårdh, Lars, "Det civila samhället, ungdomarna och välfärden" ur *Konsten att bry sig: Föreningslivets betydelse för unga, kommunerna och staten*. Ungdomsstyrelsens skrifter 2008:7, 2008
- Svensk Insamlingskontroll, *Statistik Insamling 2012*, 2012
- Thomas, Dorothy Swaine. & Thomas, William Isaac, *The Child in America: Behavior Problems and Programs*. Knopf, New York, 1928
- Torres-Moraga, Eduardo, Vásquez-Parraga, Arturo Z. & Barra, Cristóbal, Antecedents of Donor Trust in an Emerging Charity Sector: The Role of Reputation, Familiarity, Opportunism and Communication, *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, No. 29E, pp. 159-177, 2010
- UNICEF Sverige, *Årsredovisning med verksamhetsberättelse*, Stockholm, 2012
- Vamstad, Johan & von Essen, Johan, Charitable giving in a Universal Welfare State – Charity and Social Rights in Sweden, *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, Vol. 42, No. 2, pp. 285-301, 2013

Vetenskapsrådet, *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, ISBN: 91-7307-008-4, 1990

Watt Boolsen, Merete, *Kvalitativa analyser: [forskningsprocess, människa, samhälle]*, 1. uppl., Gleerup, Malmö, 2007

Wijkström, Filip & Einarsson, Torbjörn, *Från nationalstat till näringsliv? Det civila samhällets organisationsliv i förändring*, SSE Institute for Research, Stockholm, 2011

Ödman, Per-Johan, *Tolkning förståelse, vetande. Hermeneutik i teori och praktik*. Norstedts Akademiska Förlag, Finland, 2007

Elektroniska källor

Charity Rating, *Vårt ändamål*, <http://www.charityrating.org/sv/om-charity-rating/om-charity-rating.html>, 2014-01-09

Dagens Nyheter, *Så kan du hjälpa efter tyfonen Haiyan*, <http://www.dn.se/nyheter/varlden/sa-kan-du-hjalpa-efter-tyfonen-haiyan/>, publicerad 2013-11-11, hämtad 2014-01-11

Färnbo, Mikael, Hellberg, Magnus & Siksjö, Daniel, *Därför svindlas välgörenhetsorganisationerna på miljoner*, *Expressen*, <http://www.expressen.se/nyheter/dokument/darfor-svindlas-valgorenhets--organisationer-pa-miljoner/>, publicerad 2009-07-23, hämtad 2014-01-09

Krutmeijer, Malin, *Uppdrag granskning borde ha läst på*, <http://www.aftonbladet.se/kultur/article16082530.ab>, publicerad 2013-01-16, hämtad 2014-01-09

Niang, Matilda, *Reportage om fattigdom väckte starka reaktioner*, <http://www.svt.se/nyheter/sverige/reportage-om-fattigdom-vackte-starka-reaktioner>, publicerad 2013-01-17, hämtad 2014-01-09

Rädda barnen, *Ge bort gåvobevis i jul*, <http://www.raddabarnen.se/stod-oss/gavobevis/>, 2014-01-12

Röda korset, *Gävoshopen*, <http://shop.redcross.se/>, 2014-01-12

SOS barnbyar Sverige, *Webshop*, <http://www.sos-barnbyar.se/webshop/>, 2014-01-12

Svensk insamlingskontroll, *Om oss*, <http://www.insamlingskontroll.se/sidor/om-oss>, 2014-01-09

Sveriges television: Uppdrag granskning, *Barnfattigdomen i Sverige överdrivs av barnrättsorganisationer*, <http://www.svt.se/ug/barnfattigdomen-i-sverige-kraftigt-overdriven>, publicerad 2013-01-15, hämtad 2014-01-09

The Norwegian Nobel Committee, *The United Nations Children's fund – UNICEF*, http://nobelpeaceprize.org/en_GB/laureates/laureates-1965/unicef-bio/, 2013-12-11

UNICEF, *About UNICEF: Structure and Contact Information*
http://www.unicef.org/about/structure/index_natcoms.html, 2013-11-26

UNICEF Sverige, *Barn i katastrofer*,
<http://unicef.se/fakta/barn-i-katastrofer>, 2013-11-14

UNICEF Sverige, *Barn i socialt utanförskap*,
<http://unicef.se/fakta/barn-i-socialt-utanforskap>, 2013-11-14

UNICEF Sverige, *Barns överlevnad*,
<http://unicef.se/fakta/barns-overlevnad>, 2013-11-14

UNICEF Sverige, *Barnäktenskap*,
<http://unicef.se/fakta/barnaktenskap>, 2013-11-14

UNICEF Sverige, *Bli världsförälder*,
<http://unicef.se/bli-varldsforalder>, 2013-11-21

UNICEF Sverige, *Blogga och utrota polio*,
<http://unicef.se/sprid-budskapet/blogga-och-utrota-polio>, 2013-11-21

UNICEF Sverige, *Borrade brunnar stoppar kolera*,
<http://unicef.se/berattelser/borrade-brunnar-stoppar-kolera>, 2014-01-20

UNICEF Sverige, *Diskriminering av flickor*,
<http://unicef.se/fakta/diskriminering-av-flickor>, 2013-11-14

UNICEF Sverige, *Engagera dig*,
<http://unicef.se/engagera-dig>, 2013-02-04

UNICEF Sverige, *Fattigdom*,
<http://unicef.se/fakta/fattigdom>, 2013-11-25

UNICEF Sverige, *Fattigdom*,
<http://unicef.se/fakta/fattigdom>, 2013-11-14

UNICEF Sverige, *Frågor och svar*,
<http://unicef.se/gavoshop/fragor-och-svar>, 2013-11-27

UNICEF Sverige, *Före detta barnsoldaten Raul är hemma igen*,
<http://unicef.se/berattelser/fore-detta-barnsoldaten-raul-ar-hemma-igen>, 2013-11-26

UNICEF Sverige, *Förstasidan*,
<http://unicef.se/>, 2013-11-25

UNICEF Sverige, *Gatubarn*,
<http://unicef.se/fakta/gatubarn>, 2013-11-14

UNICEF Sverige, *Handel med barn*,
<http://unicef.se/fakta/handel-med-barn>, 2013-11-14

UNICEF Sverige, *Hit levererade fältprodukter köpta i gåvoshopen 2012*,
<http://unicef.se/gavoshop/var-hamnar-produkterna>, 2013-12-02

UNICEF Sverige, *Lördag med likes*,
<http://blog.unicef.se/2013/04/19/lordag-med-likes/>, 2013-12-13

UNICEF Sverige, *Nötkräm*,
<http://unicef.se/gavoshop/164-notkram>, 2013-11-27

UNICEF Sverige, *Polio*,
<http://unicef.se/fakta/polio>, 2013-11-14

UNICEF Sverige, *Publicera en bloggpost för att utrota polio*,
<http://blog.unicef.se/2012/12/11/publicera-en-bloggpost-for-att-utrota-polio/>, 2013-12-04

UNICEF Sverige, *Skolpaket för fyra barn*,
<http://unicef.se/gavoshop/227-skolpaket-for-fyra-barn>, 2013-11-26

UNICEF Sverige, *Sprid Budskapet*,
<http://unicef.se/sprid-budskapet>, 2013-11-21

UNICEF Sverige, *Sverige får kritik av FN*,
<http://unicef.se/barnkonventionen/sverige-far-kritik-av-fn>, 2013-12-13

UNICEF Sverige, *Så används pengarna*,
<http://unicef.se/sa-arbetar-vi/sa-anvands-pengarna>, 2013-11-26

UNICEF Sverige, *Så arbetar vi*,
<http://unicef.se/sa-arbetar-vi>, 2013-11-19

UNICEF Sverige, *Undernäring*,
<http://unicef.se/fakta/undernaring>, 2013-11-14

UNICEF Sverige, *UNICEF:s historia*,
<http://unicef.se/sa-arbetar-vi/unicefs-historia>, 2013-11-19

UNICEF Sverige, *Utbildning*,
<http://unicef.se/fakta/utbildning>, 2013-11-14

UNICEF Sverige, *Vaccinationer*,
<http://unicef.se/fakta/vaccinationer>, 2013-11-14

UNICEF Sverige, *Vad vi gör*,
<http://unicef.se/vad-vi-gor>, 2013-11-25

UNICEF Sverige, *Varför Världsförälder*,
<http://unicef.se/varfor-varldsforalder>, 2013-11-21

UNICEF Sverige, *Vi gillar likes, men vi behöver pengar också!*,
<http://blog.unicef.se/2013/04/18/vi-gillar-likes-men-vi-behoover-pengar-ocksa/>,
2013-12-04

UNICEF Sverige, *Vår unika arbetsmetod*,
<http://unicef.se/sa-arbetar-vi/var-unika-arbetsmetod>, 2013-11-14

UNICEF Sverige, *Vårt påverkansarbete i Sverige*,
<http://unicef.se/sa-arbetar-vi/vart-pavarkansarbete-i-sverige>, 2013-11-14

UNICEF Sverige, *Världsförälder Arja Ormos möter barn på flykt i Jordanien*,
<http://unicef.se/berattelser/varldsforalder-arja-ormos-moter-barn-pa-flykt-i-jordanien>, 2013-12-02

UNICEF Sverige, *Vätskeersättning*,
<http://unicef.se/gavoshop/228-vatskeersattning>, 2013-11-25

UNICEF United Kingdom, *UK Child Poverty*,
<http://www.unicef.org.uk/UNICEFs-Work/What-we-do/Issues-we-work-on/End-child-poverty/>, 2013-11-21

BILAGOR

Bilaga 1 – De 20 mest besökta sidorna på unicef.se

Besöksstatistik

Jens Bäckman <jenba261@student.liu.se>
Till: karolina.westerlund@unicef.se

21 november 2013 09:17

Hej Karolina!

Vi är två sociologistudenter från Linköpings Universitet som skriver c-uppsats där UNICEF Sveriges hemsida ingår i det studerade materialet. Vi undrar om ni kan hjälpa oss med besöksstatistik från er sajt. Främst är vi intresserade av vilka 20 sidor som har haft högst frekvens de senaste sex månaderna. Detta skulle hjälpa oss med att förstå betydelsen av olika delar på er sajt.

Tack på förhand,
Jens Bäckman & Elin Backström

Karolina Westerlund <karolina.westerlund@unicef.se>
Till: Jens Bäckman <jenba261@student.liu.se>

19 december 2013 10:38

Ok, jag tar gärna del av utfallet så hojta gärna när ni är klara ☺

Det här är våra topp 20 sidor för juni-nov:

1. <http://unicef.se/>
2. <http://unicef.se/gavoshop>
3. <http://unicef.se/ge-pengar/katastrofjalp-tyfon>
4. <http://unicef.se/barnkonventionen>
5. <http://unicef.se/flykten-slutar-har>
6. <http://unicef.se/vad-vi-gor>
7. <http://unicef.se/stod-oss>
8. <http://unicef.se/engagera-dig>
9. <http://unicef.se/om-unicef-sverige/jobb-och-praktik>
10. <http://unicef.se/bli-varldsforalder>
11. <http://unicef.se/kontakt>
12. <http://unicef.se/fakta/bamarbete>
13. <http://unicef.se/fragor>
14. <http://unicef.se/fakta>
15. <http://unicef.se/varfor-varldsforalder>
16. <http://unicef.se/skolor/bestall-skolmaterial>
17. <http://unicef.se/sa-arbetar-vi>
18. <http://unicef.se/egna-insamlingar>
19. <http://unicef.se/fakta/vatten-och-sanitet>
20. <http://unicef.se/butik>

Lycka till!

Bilaga 2 – Informationsmail till UNICEF Sverige

Studie med UNICEF:s hemsida i fokus

3 meddelanden

Elin Backström <eliba248@student.liu.se>

12 november 2013 16:51

Till: petra.hallebrant@unicef.se, christina.kerpner@unicef.se

Hej!

Vi är två studenter från Linköpings Universitet som för närvarande arbetar med vår kandidatuppsats i Sociologi. Vi är mycket intresserade av att undersöka välgörenhetsorganisationer roll i det svenska samhället, då de utgör en viktig del inom det sociala arbetet.

Vi har för avsikt att använda er hemsida, unicef.se, för datainsamling och analys. Detta då vi anser er vara en tonsättande, etablerad och representativ organisation inom fältet. Vi hoppas att även ni upplever denna studie vara intressant och vi delger gärna våra resultat med er när studien är färdig. Hör gärna av er med eventuella frågor och funderingar!

Med vänliga hälsningar,
Elin Backström och Jens Bäckman

Petra Hallebrant <petra.hallebrant@unicef.se>

12 november 2013 17:45

Till: Elin Backström <eliba248@student.liu.se>, Christina Kerpner <christina.kerpner@unicef.se>

Hej,

Lycka till med er studie men just nu jobbar vi uteslutande med insamlingen till Filippinerna och kan inte hjälpa till med annat tyvärr.

Med vänliga hälsningar,

Kind regards,

Petra Hallebrant

Kommunikationschef/Director of Communication

Stolt Världsförälder

UNICEF Sverige

Elin Backström <eliba248@student.liu.se>

12 november 2013 23:39

Till: Petra Hallebrant <petra.hallebrant@unicef.se>

Hej Petra!

Fullt förståeligt! Vi ville mest informera om våra intentioner så att ni fick en chans att komma med eventuella synpunkter.

Lycka till med er insamling!

Med vänlig hälsning,
Elin Backström och Jens Bäckman